

Katariina Hiukka

KANSANTANSSINOPETTAJIEN TYÖNKUVA

Sielunravintoa vai elinkeino?

KANSANTANSSINOPETTAJIEN TYÖNKUVA

Sielunravintoa vai elinkeino?

Katariina Hiukka
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Kulttuurin tuottamisen ja luovan
talouden (YAMK) tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kulttuurintuottamisen ja luovan talouden (YAMK) tutkinto-ohjelma

Tekijä: Katariina Hiukka

Opinnäytetyön nimi: Kansantanssinopettajien työnkuva – Sielunravintoa vai elinkeino?

Työn ohjaaja: Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: 54 + 4

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu Oulun konservatoriosta ja Oulun ammattikorkeakoulusta kansantanssinopettajiksi vuoden 2017 loppuun mennessä valmistuneiden opettajien työnkuvaa ja ansaintalogiikkaa kansantanssin parissa. Tavoitteena on kartoittaa työnkuvan vahvuudet ja ongelmakohdat. Ala on vielä suhteellisen nuori ja töitä on hyvin, mutta useat ammattilaiset vaihtavat alaa varsin pian valmistumisen jälkeen. Tutkimuksen tavoitteena on löytää syitä ja kehittämisehdotuksia alanvaihdon estämiseksi.

Kansantanssinopettajien työ on ilta- ja viikonloppupainotteista. Enemmistä heistä työskentelevät freelancereina, vaikka kuukausipalkkaisuus on lisääntynyt. Tutkimuksessa selvitetään, miksi heistä vain yksittäiset ihmiset ovat yrittäjiä. Mitkä ovat syynä siihen, että kansantanssialalla ei yrittäjyyttä juuri ole, toisin kuin useissa muissa tanssilajeissa. Työskentelytapojen lisäksi tutkimuksessa pyritään selvittämään kansantanssinopettajien osaamista aineettoman palvelun tuotteistamisesta. Lopuksi kansantanssinopettajilta on kerätty ajatuksia siitä, miten ammattia saataisiin kehitettyä

Opinnäytetyön tutkimusmateriaalina on käytetty kyselylomaketta, joka lähetettiin 36 valmistuneelle kansantanssinopettajalle. Vastausprosentti oli 80,5 %. Tutkimuskysymyksen taustoitukseen teoriapohjana on käytetty runsasta kirjallisuutta työhyvinvoinnista ja tuotteistamisesta sekä artikkeleja luovan alan yrittäjyydestä, kansantanssista ja opettajuudesta.

Kansantanssinopettajien työnkuva on hajanainen ja työtunnit kerätään usealta taholta. Työ on yksinäistä vailla työyhteisöä. Alalla työnantajina toimivat usein kolmannen sektorin erilaiset yhdistykset ja kaikilla yhdistyksillä ei ole tietämystä, miten toimia työnantajana. Työsopimuksista ja palkasta joudutaan usein neuvottelemaan kansantanssinopettajan toimiessa neuvojana ja asiantuntijana.

Kansantanssinopettajat eivät tuotteista omaa osaamistaan, se mielletään yrittäjille tarpeelliseksi toiminnaksi, ei niinkään freelancer-opettajille. Yrittäjyyteen ei ole riittävästi osaamista eikä kansantanssinopettajille ole tarjolla työhyvinvointia tai uravalmennusta. Palkkauksessa on hajontaa, eikä ammattilaisilla ole siitä sovittua yhteistä linjausta. Nämä puutteet vaikuttavat työhyvinvointiin ja alanvaihtopäätökseen.

Kansantanssinopettaja, työhyvinvointi, tuotteistaminen, yrittäjyys, freelancer, työyhteisö, palkkaus, yhdistys, kolmas sektori

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Production in Creative Industries

Author: Katariina Hiukka

Title of thesis: Job description of Finnish folkdance teachers – pastoral care or business?

Supervisor: Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: 54 + 4

The purpose of this thesis is to find out job description of Finnish folkdance-teacher. Working field is quite new and there is good employment, but yet many folkdance teacher change profession quickly. There are few problems in the field that are recognized: folkdance-teacher work mainly evenings and weekends, they work alone and sometimes they have to negotiate about their contracts and salary. These reasons are the most common to make folkdance-teacher to change profession.

The theoretical frame of reference for this thesis was based on the latest research published about wellbeing at work, productization of immaterial services and articles about creative industries, Finnish folkdance and teaching.

The research material of this Master's Thesis has been collected in a survey that I did in spring 2018. A survey was emailed to folkdance teacher that have been graduated from conservatory of Oulu or Oulu University of Applied Sciences. 36 dance teacher got e-mail. The questionnaire contained 21 questions, most of them were open questions. The response rate was 80 percent.

Finnish folkdance-teacher needs to have studies about productization and entrepreneurship of creative industries needs to be clarified that they would consider it to be one option. They need career consultation and work wellbeing, including similarities with salaries, should take into account. Employers need consultation of what it takes to be an employer to folkdance teacher. These would be few solutions to keep teacher in this profession.

Keywords: folkdance teacher, work wellbeing, productization, entrepreneurship, creative industries, freelancer, salary, employer

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1	Tutkimuskysymykset ja –menetelmät	8
2.2	Työhyvinvointi	11
2.3	Tuotteistaminen	14
2.4	Luovan alan yrittäjäys	16
3	KANSANTANSSINOPETTAJAN TYÖ JA TOIMENKUVA.....	18
3.1	Kansantanssinopettajien koulutus Oulun ammattikorkeakoulussa	18
3.2	Työnkuva ja palkkaus	19
3.3	Kansantanssin tuotteistaminen	22
4	TUTKIMUSTULOKSET	26
4.1	Kyselyn demografinen osuus	27
4.2	Kansantanssin ammattilaisten toimenkuva	28
4.3	Kansantanssin ammattilaisten suhde tuotteistamiseen	31
4.4	Kansantanssin ammattilaisten työhyvinvointi	34
4.5	Kansantanssin ammattilaisten tulevaisuudennäkymät	39
5	POHDINTA	43
5.1	Tulosten tulkinta.....	45
5.2	Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys	48
5.3	Oman työskentelyn reflektointi	48
6	PÄÄTELMÄT	50
	LÄHTEET.....	51
	LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Täystyöllisyys, mutta mitä sitä tekisi työkseen isona? Paljon töitä, pitkiä työputkia, mutta silti tasapainoillaan pienpalkkaisuuden rajalla, miksi? Onko yrittäjyys vaihtoehto? Miksi ja miksi ei? Aineettoman palvelun tuotteistaminen, osataanko sitä? Mitä hyötyä siitä voisi olla? Minne menet, kansantanssinopettaja? Tässä opinnäytetyössä pyrin löytämään vastauksia näihin kysymyksiin. Haluan selvittää, miten kansantanssinopettajien työnkuva muotoutuu ja mitkä ovat ammatin kompastuskivet, jotka johtavat usein alan vaihtoon. Vaikka koulutus onkin vielä suhteellisen nuori, alanvaihto-ongelma on ollut havaittavissa koko historian ajan. Mitkä ovat todelliset ja konkreettiset syyt tälle ja olisiko jo aika korjata niitä?

Valmistuin Oulun konservatoriosta vuonna 2000 tanssinopettajaksi pääaineenani suomalainen kansantanssi. Työskentelin valmistumiseni jälkeen kaiken kaikkiaan 12 vuotta yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta lapsien syntymää, tanssinopettajana. Viimeisen päätoimisen opetusvuoteni toimin yrittäjänä ja samalla valmistuin kulttuurintuottajaksi, jonka jälkeen minua pyydettiin palkkatöihin tuottajan toimeen. Päätoimisen tanssinopettajuuden päättymisen oli itselle askel eteenpäin ja tietynlainen helpotus. Kuitenkin viimeinen opetusvuosi yrittäjäpohjalla antoi minulle kirkkaan ajatuksen siitä, että olisi pitänyt ryhtyä yrittäjäksi jo aiemmin. Siihen ei vain aikaisemmin ollut itsellä koulutusta eikä rohkeutta. Kulttuurintuottajaopintojen kautta tunnistin omaa osaamistani myös yrittäjäpuolella ja uskalsin askeleen ottaa.

Omiin kokemuksiin pohjaten, ylempien korkeakouluopintojen myötä, lähdin pohtimaan sitä, miksi täystyöllistetyltä alalta halutaan kuitenkin paljon pois. Onko ansaintalogiikassa jotain vikaa, jos varmana pidetty työ ei lopulta enää houkuttelekaan. Kuitenkin esimerkiksi kilpa- ja seuratanssipuolella monet ihmiset siirtyvät yrittäjiksi täysin eri aloilta vielä aikuisiälläkin eli opettamisen fyysisyys ei voi olla syynä kansantanssinopettajien alanvaihtoon. Yrittäjyyden myötä jouduin tuotteistamaan omaa osaamistani sekä tilattavia opetuskokonaisuuksia. Ymmärsin, että aineettoman palvelun tuotteistaminen on yhtä tärkeää, kuin konkreettisen tuotteen. Oman osaamisen tuotteistaminen toi helppoutta ja nopeutta sopimusten tekemiseen ja laskutuskäytäntö mahdollisti uusien asiakkuuksien solmimisen myös yksityisihmisten kanssa. Voisiko yrittäjyys olla ratkaisu siihen, jotta kansantanssinopettajat saataisiin pysymään alalla kauemmin?

Nyt olen ollut päätoimisesta opettajuudesta sivussa kohta kuusi vuotta. Ala kiehtoo edelleen ja vaikka itselle ei ole enää perhesyistä mahdollista jatkaa päätoimisesti opettamista, toivoisin muilla olevan siihen edellytyksiä. Alalla on kuitenkin paljon tunnistettuja puutteita, kuten työhyvinvointi, viihtyvyys ja työkavereiden puute sekä usein huonoa johtamista johtuen siitä, että työnantajataho (seurojen hallitukset) tekevät hallinto- ja johtotyötä harrastuksenaan. Tällaisten pohdintojen kautta lähdin selvittämään kansantanssinopettajien ansaintalogiikan muodostumista sekä kysymyksiin vastauksia ja mahdollisia ratkaisuja.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tässä tutkimuksessa on selvitetty kansantanssinopettajien työnkuvaa ja ansaintalogiikkaa. Kirjoittamisen sujuvoittamiseksi, kansantanssinopettajan sijaan käytetään useassa kohdassa pelkästään nimikettä tanssinopettaja. Jos kysymyksessä on jonkun muun kuin kansantanssia opettava tanssinopettaja, tämä on lauseessa määritelty erikseen (kuten esim. taidetanssilajien opettajat).

Keskeisin elementti tutkimuksessa on kansantanssinopettajille lähetetyt kyselylomakkeet. Tanssinopettajien toimenkuva muodostuu työskentelytavoista sekä tuotteista ja tuotteistamisesta. Merkittävässä roolissa ovat työhyvinvointi sekä palkkaus. Työnantajatahona tähän tutkimuksen osallistuneilla vastaajilla ovat pääsääntöisesti eri nuorisoseurat tai muut yleishyödylliset yhdistykset. Tässäkin opinnäytetyössä mainitaan usein ”yhdistys” tai ”seura” työnantajatahona. Molemmilla termeillä tarkoitetaan paikallisia nuorisoseuroja tai muita yhdistyksiä, joissa kansantanssinopettajat pääsääntöisesti työskentelee.

2.1 Tutkimuskysymykset ja –menetelmät

Taidetanssilajien opettajien työtä ja työoloja on tutkittu jonkin verran. Jo alkuvaiheessa oli selvää, että tutkimusmateriaalia tulee rajata käsittelemään nimenomaan kansantanssinopettajia, joiden työoloja tai toimenkuvaa sen sijaan ei ole tutkittu. Kansantanssinopettajia on Suomessa määrällisesti melko vähän ja heidän työolosuhteensa sekä toimenkuva melko poikkeavat kuin taidetanssien opettajilla. Vähäisestä määrästä huolimatta, moni kansantanssinopettaja lopettaa opettamisen ja vaihtaa alaa. Työkenttä on hajanainen johtuen useista työnantajista ja paikkakunnista, joissa kansantanssinopettaja joutuu työskentelemään, saadakseen riittävän määrän opetustunteja viikkoon. Työnantajataho on pääsääntöisesti vapaaehtois pohjalta toimivia seurojen hallituksia, eikä heillä kaikilla ole selvää kuvaa työnantajan velvoitteista. Kansantanssinopettaja joutuu yksin huolehtimaan työoloistaan ja – oikeuksistaan. Yrittäjäpohjainen työskentelytapa voisi helpottaa kansantanssinopettajien ansaintalogiikkaa. Oman osaamisen tuotteistaminen saattaisi selkeyttää työnkuvaa ja näin ollen vähentäisi työuupumista ja alanvaihtoa.

Tutkimus toteutettiin kyselynä, joka lähetettiin 36 kansantanssinopettajaksi valmistuneelle. Kysely- eli survey-tutkimuksen tarkoituksena on saada koottua tietyn kriteerein valitulta joukolta vastauksia samoihin kysymyksiin (Virtuaaliammattikorkeakoulu: Ylemmän AMK –tutkinnon metodifoorumi. Viitattu 5.4.2018). Lomake koostui muutamasta demografisesta muuttujasta (henkilöllisyyttä koskevia tietoja), joiden tarkoitus oli määrittää vastaajien ikähaarukka ja koulutustausta sekä ammatinharjoittamisen vuodet. Enimmäkseen kyselyn kysymykset olivat kuitenkin avoimia, joihin oli mahdollista vastata haluamallaan tavalla.

Tutkimukseni kansantanssinopettajien ansaintalogiikan muodostumisesta on pääsääntöisesti laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kyselyn vastauksia analysoidessa tutkimuksesta tuli myös määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, joka perustuu kohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen ja numeroiden avulla. Määrällisessä tutkimuksessa ollaan usein kiinnostuneita erilaisista luokitteluista, syy- ja seuraussuhteista, vertailusta ja numeerisiin tuloksiin perustuvasta ilmiön selittämisestä. Määrälliseen menetelmäsuuntaukseen sisältyy runsaasti erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. (Jyväskylän yliopisto: Koppa, 2015, viitattu 30.4.2018.)

Kansantanssinopettajina toimessa työskentelee enemmän kuin tämä kyselyn vastattavaksi saaneet 36 opettajaa, mutta osalla opintojen loppuunsaattaminen ja valmistuminen on viivästynyt. Kyselyt lähetettiin vain valmistuneille kansantanssinopettajille. Kysely (liite 1) lähetettiin sähköposteihin kyselyohjelma Webropol-surveyllä, jonka käyttöön Oamkin opiskelijoilla on oikeus. Oulun ammattikorkeakoulu ei voi luovuttaa valmistuneiden opettajien nimiä, joten yhteystietojen kerääminen oli verkostoista riippuvaista. Kuitenkin oletettavasti ainoastaan 3-4 kansantanssinopettajaksi valmistuneen henkilön yhteystiedot jäivät saamatta. Vastaukset saapuivat raporttisivulle nimettöminä ja aineisto analysoitiin nimettöminä. Vaikka tutkimus toteutettiin kyselynä eikä haastatteluna, kyselylomake eteni puolistrukturoidun teemahaastattelun omaisesti: lähtökohta on lyöty lukkoon, mutta vastauksia ei ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan kyselyyn vastaajat voivat vastata omin sanoin. Kyselylomake etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. (Hirsijärvi & Hurme 2000, 47-48.)

Kyselylomakkeiden lähettämisen jälkeen odotin vastauksien saapumista neljä viikkoa. Neljän viikon aikana vastauksia oli tullut 15/36. suurin osa heti ensimmäisen viikon aikana. Neljän viikon

jälkeen lähetin kyselyn uudelleen niille, jotka eivät olleet vastanneet. Toisen lähetykserran jälkeen jätin vastausaikaa vain viikon, jonka jälkeen sain vastauksia seitsemän. Lähetin vielä kolmannen kerran kyselyn 14 kansantanssinopettajaksi valmistuneelle ja viikon vastausajan jälkeen olin saanut seitsemän vastausta. Tämän jälkeen lähdin työstämään aineistoa. Kokonaisuudessaan kyselyyn vastasi 29/36 kansantanssinopettajaksi valmistunutta henkilöä, vastausprosentti oli 80,5%.

Analysoin aineiston temaattisesti. Temaattinen analysointi perustuu asian käsittelyyn tulkintojen pohjalta siten, että yhdestä asiasta esitellään pohtien ja perustellen eri näkökulmia, joita verrataan toisiinsa. Analysointi jäsentyy näin jaksoiksi, joissa asioita esitellään eri puolilta toisiinsa nähden. (Kielijelppi 2010, viitattu 24.3.2018.)

Ruusuvuori, J., Nikander, P. ja Hyvärinen, M. (2010) Haastattelun analyysi –kirjassaan avaavat haastattelun analysointia omassa kappaleessaan selkokielellä. Haastattelun analysointiin annetut ohjeet on lähes suoraan sovellettavissa kyselyn analysointiin. Lyhykäisyydessään temaattisessa analysoinnissa kyselytutkimuksen aineisto luokitellaan, analysoidaan ja tulkitaan. Lopuksi tehdään yhteenveto aineiston kanssa keskustellen.

Aineistoon tutustuttaessa tehdään alustavia luokitteluja, millaisia teemoja kyselystä nousee. Temaattinen analyysi tarkoittaa raaka-analyysia. Käsitehierarkistoa kootaan aineistosta käsin ja etsitään teemoja, mistä vastaajat puhuvat ja mistä he eivät puhu. Tulee määritellä havaintoyksiköt (teot, henkilöt, ilmaukset) sekä päättää, tehdäänkö aineistosta yksi luokittelu vai jaetaanko useampiin luokkiin, kuten esimerkiksi päätoimiset kansantanssinopettajat/ osa-aikaiset tai konservatoriosta valmistuneet/ ammattikorkeakoulusta valmistuneet jne. Luokittelun jälkeen voidaan aloittaa aineiston analysointi ja tulkinta (Ruusuvuori, Nikander ja Hyvärinen, 2010).

Analysoinnin alkaessa on luovuttava kyselyn alkuperäisistä kysymyksistä ja tartuttava kyselystä nouseviin teemoihin ja kysymyksiin. Tulosten valmistuttua ne kootaan käsitekartoiksi ja taulukoiksi. (Ruusuvuori, Nikander ja Hyvärinen, 2010.) Laadullisen tutkimuksen kohdalla vaaditaan analysoinnin menetelmiltä, että ne asiallistavat tutkimuskohteen. Asiallistaminen tarkoittaa, että tutkittavat asiat saatetaan sellaisen johdonmukaisen ja järjestelmällisen tarkastelun alle, jossa pyritään irti tutkijan tai tutkimusyhteisön elämyksellisistä tavoista katsoa tätä tutkimuskohdetta. (Varto 2005, 153, viitattu 24.3.2018.) Aineiston tutkijana

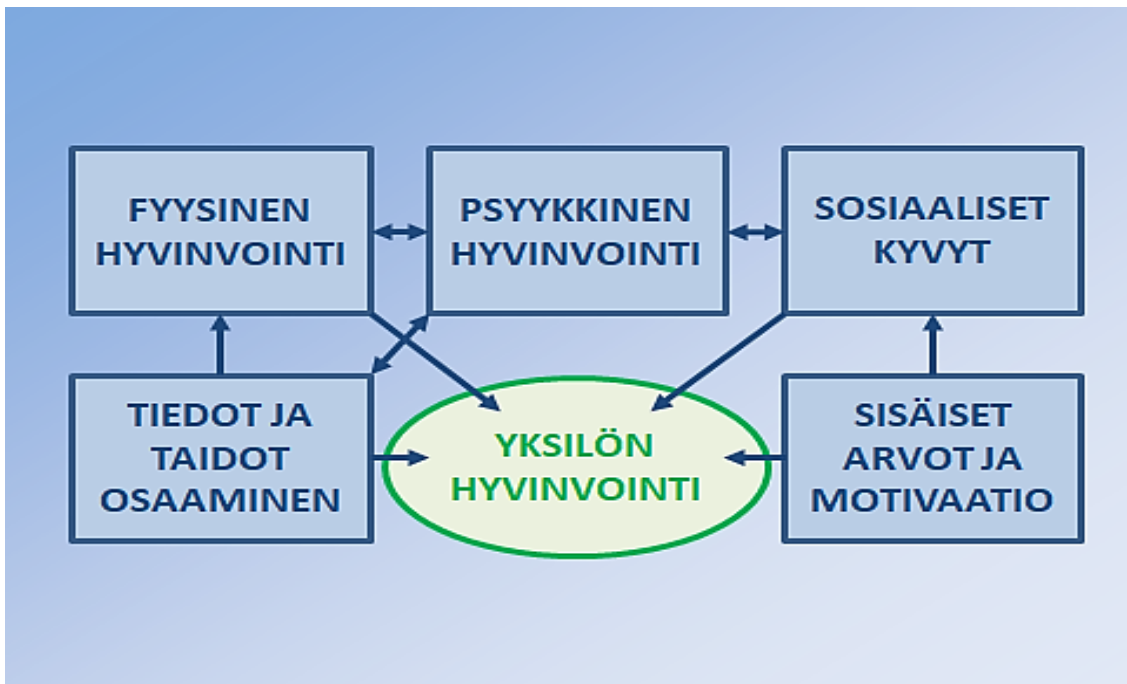
tulee siis varoa tuomasta liikaa omia kokemuksiani mukaan aineiston analysoimiseen. Pitää pystyä tarkastelemaan ilmiöitä sellaisina, kuin ne vastaan tulevat sotkematta mukaan mahdollisia omia kokemuksia niistä.

Tulosten yhteenvedossa tulee päästä keskusteluyhteyteen aineiston kanssa. Siinä missä määrällisessä tutkimuksessa pyritään pääsemään yleistävyyteen, tällaisessa temaattisessa analyysissä riittää, kun asioille löydetään mahdollinen logiikka. Tutkimuksen tekemisessä on ennen kaikkea kysymys valinnoista, näkökulmista ja rajaamisesta sekä tehtyjen valintojen perustelemisesta ja liittämistä teoreettiseen lähtökohtaan. Tärkeää on analyysin näkyväksi tekeminen. (Ruusuvuori, Nikander, ja Hyvärinen 2010.)

2.2 Työhyvinvointi

Työhyvinvointi parantaa tuottavuutta. Osaaminen ja ihmisten suorituskyky liittyvät oleellisesti työhyvinvointiin, jaksamiseen, innostukseen ja haluun saada aikaiseksi asioita. Jotta työyhteisö voi hyvin, pitää yksittäisen ihmisen voida hyvin. Leenamaija Ojala (2003, 14-15) esittelee kirjassaan hyvinvointia työpaikalle viisi osa-aluetta, joista ihmisen hyvinvointi muodostuu. Näitä ovat 1) Fyysinen hyvinvointi, kuten terveys ja fyysinen kunto sekä jaksaminen, 2) Psykkinen hyvinvointi, joka tarkoittaa tasapainoa työn ja muun elämän välillä sekä jaksamista, 3) Sosiaalinen hyvinvointi, kuten suhteet työtovereihin, suhteet ystäviin ja perheeseen, kuuluminen ammatillisiin ja muihin verkostoihin sekä vuorovaikutuskyvyt, 4) Arvopohja eli omat arvot ja asenteet, sisäinen palo, joka motivoi ihmistä ja 5) Ammattitaito ja osaaminen.

Nämä asiat Ojala tuo kirjassa esille Haraldin (1997) tekemässä kaaviossa:

Kuva 3. Yksilön hyvinvointiin ja suorituskyykyyn vaikuttavat tekijät (Ojala [Harald], 14-15.)

Työntekijän tarpeet kohdistuvat etupäässä työn haasteellisuuteen ja sitä kautta motivoivaan, omaehtoiseen itsensä kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen. Kaikille on tärkeää saada työstään palautetta ja arvostusta. (Koivisto 2001, 57-58.) Hyvinvoiva työntekijä on kaikkien etu.

Opettajan työn sanotaan olevan kutsumusammatti. Kaikki ihmiset eivät osaa luontaisesti toimia erilaisten lasten kanssa tai keskustella ylipäätään ihmisten kanssa vaikeistakin asioista liittyen heidän tai heidän lastensa oppimiseen. Soili Keskinen (1999, 51) on tutkinut opetustyössä jaksamisen keinoja. Opetustyön stressaavuutta ja siitä selviytymisen mahdollisuuksia on tutkittu huomattavan paljon jo vuosikymmenien ajan. Stressin aiheuttajia ovat aikojen saatossa olleet mm. suureksi koettu työmäärä ja opettajanhuoneiden ihmissuhdeongelmat ja opetustyön sisällöllisten vaatimuksien tekijät. 90-luvulle tultaessa työssäjaksamista ovat vaikeuttaneet opetussuunnitelmiin ja niiden prosessiin liittyvät uudet vaatimukset. (sama, 51.) On todettu, että eniten väsyvät koko persoonallisuudellaan työtä tekevät, kuten terveydenhuolto-, sosiaali- ja opetusalailla työskentelevät. (Koivisto 2001, 147.)

Muutoksen edessä yksilön oppiminen on välttämätön edellytys, mutta siihen tarvitaan myös yhteisön tukea sekä muutoksia koko työyhteisössä. Jos yhteisössä on oppimista estävä vaikutus, se saattaa ehkäistä myös yksittäisen opettajan mahdollisuuden kyetä vastaamaan opettajan työn muuttuneisiin vaatimuksiin. (Keskinen 1999, 52.) Hyvä työyhteisö edesauttaa yksittäistä opettajaa jaksamaan työssään ja kohtaamaan muutokset positiivisina asioina. Keskinen (1999, 53) luettelee artikkelissaan kuusi strategista asiaa, joilla hallita stressiä. Vaikka nämä strategiat on

peräisin 90-luvun loppupuolelta, ne ovat varsin päteviä yhä tässä päivässäkin. Nämä kuusi strategista ohjetta sopivat opetustyön lisäksi moneen muuhunkin alaan:

- 1) sen varmistaminen, että ymmärtää, mitä on opettamassa
- 2) perusteellinen tuntien valmistelu
- 3) huumorin löytäminen
- 4) luopuminen tilanteista, jotka eivät suju hyvin, ts. tietoinen epäonnistumistilanteiden ennalta välttäminen
- 5) keskustelu murheistaan muiden opettajien kanssa ja
- 6) asioiden arvojärjestykseen paneminen, prioriteettien valinta

Tulee kuitenkin muistaa, että stressi voi olla sekä hyvää, että kielteistä. Hyvä stressi saa meidät työskentelemään hetkellisesti tehokkaammin, mutta jos stressitila jää päälle, kun projekti on saatettu loppuun, siirrymme kielteisen stressin puolelle. (Koivisto 2001, 146.)

Työnohjausta on käytetty opetustyössä aina 1970-luvulta alkaen, mutta opettajien keskuudessa yllättävän niukasti (Keskinen 1999, 57). Työnohjauksessa tutkitaan suhdetta omaan työhön. Se ei ole terapiaa, jossa keskitytään työntekijään ja hänen persoonaansa vaan työnohjauksessa kiinnostus on ensisijaisesti työssä ja työn vaikutuksissa työntekijään. Työnohjaus ei ole myöskään koulutusta, vaikka kysymys onkin eräänlaisesta oppimisprosessista. Niin ikään työnohjaus tulee erottaa konsultaatiosta, jossa tavoitteena on tutkia lyhytkestoisen työskentelyn aikana rajattua ongelma-aluetta. Työnohjauksella tavoitellaan opettajan oman suhtautumistavan jäsentelyä, persoonallisen työtöiden kehittämistä ja ammatillisen kasvun tukea. (sama, 57-58.)

Tanssinopettajien työaika, lajista riippumatta, painottuu pääsääntöisesti iltaan ja viikonloppuihin. Harrastustoiminnan ohjaaminen vaatii harrastajia ja ihmisillä on aikaa harrastuksiin yleensä juuri iltaisin ja viikonloppuisin. Teija Löytönen on väitöskirjassaan "Keskusteluja tanssi-instituutioiden arjesta" (2004) haastatellut kolmea taidetanssinopettajaa heidän arjestaan. Haastattelussa korostuu kaikkien tanssinopettajien ammatin erikoisuus siinä, että vaikka opetus on vasta illalla, eikä tuntimäärällisesti kovin pitkä aika, *työ on täyspäiväistä* (Löytönen 2004, 190). Opetustuntien suunnittelu ja niihin valmistautuminen vaatii aikaa. Tanssinopettajan työssä painottuu tietäminen ja osaaminen, kuten kaikessa muussakin opetustyössä. Liitämme tanssin oppimiseen ja sen opettajaan voimakkaita odotuksia asioiden hallinnasta, tanssin tietämisen korkeasta tasosta ja tanssitaiteiden laadusta (Keskinen 1999, 59).

Kaikissa tanssin lajeissa tanssinopettajalle on tärkeää saavuttaa työssä imu – flow. Ojala (2003, 24) toteaa tärkeäksi saavuttaa työn imu, jossa tekemisellä on selkeä tarkoitus ja tavoite ja jossa voi keskittyä tekemiseen ja vaikuttaa siinä onnistumiseen. Kansantanssinopetus on yksin puurtamista ilman varsinaista työyhteisöä, kaikki onnistumiset perustuvat henkilökohtaiseen osaamiseen. Työ on mitä suurimmassa määrin kutsumusammatti ja flow-tilan saavuttaminen työssäjaksamisessa on ensiarvoisen tärkeää. (Ojala 2003, 24.) Työstä saatu palaute tulee pääsääntöisesti asiakkailta eli oppilailta, jotka tanssitunneilla käyvät. Tanssinopettaminen on Löytösenkin (2004, 185-186) haastattelemien taidetanssilajien opettajien mukaan koko ajan läsnä, tanssisarjat, koreografiat ja oppilaiden keholliset haasteet pyörivät mielessä usein vapaa-ajalla. Tanssinopettajien (kaikki lajit) on usein vaikea erottaa työtä ja vapaa-aikaa, koska työtä tehdään silloin, kun suurimmalla osalla ihmisistä on vapaa-aikaa ja omalla vapaa-ajalla tuntisuunnitelmat ja koreografia-aihiot vaativat pohtimista ja konkreettista tanssimista.

Eryteisesti kansantanssinopettajilla on paljon viikonlopputöitä erilaisten kansantanssin ja –musiikin tapahtumien ja festivaalien vuoksi. Työn freelancer –muodon vuoksi moni toimii myös vierailevina kouluttajina ja koreografeina eripuolilla Suomea. Kansantanssinopettajalla saattaa olla kymmenien päivien työputki ennen seuraavaa vapaapäivää. Tällainen työrytmi on työhyvinvoinnin kannalta kenelle tahansa varsin haastavaa. Lisäksi puhuttaessa luovasta alasta, jatkuva luova työ verottaa pitkien työputkien lisäksi.

2.3 Tuotteistaminen

Tuotteistamisella tarkoitetaan myytävän palvelun suunnittelua, rajaamista ja selkeyttämistä siten, että sen pystyy monistamaan ja myymään aina pääosin samanlaisena. Palvelun tarjoajalle se antaa vakautta ja varmuutta myyntityöhön ja toteutukseen. Käyttäjälle se antaa selkeän kuvan siitä, mitä on ostamassa ja mitä ostettava palvelu pitää sisällään tai mitä ei. (Parantainen 2012,12-13.) Tuotteistamisen etuja on myös se, että se tehostaa ja nopeuttaa ajankäyttöä, jolloin aikaa jää enemmän luovalle työlle (Heikkinen 2011).

Tuotteistaminen ei ole sama asia kuin standartointi – tietynasteinen asiakaskohtainen räätälöitävyys kuuluu palvelujen perusluonteeseen. Tuotteistamisen tavoitteena on oikean ja fiksun tasapainon löytäminen vakioinnin ja räätälöinnin välille. (Tuominen, Järvi, Lehtonen,

Valtanen, Martinsuo 2015, 5.) Parantainen listaa kirjassaan Tuotteistamisen perusteet kuuden kohdan marssijärjestyksen onnistuneeseen tuotteistamiseen. Kaikki askeleet eivät sellaisenaan toimi aineettoman palvelun tuotteistamisessa, mutta soveltamalla niistä saa tärkeitä neuvoja tuotteistamisen polulla:

1. Dokumentoi osaamistasi. Ensimmäisiä tuotteistuksen ituja on havaittavissa, kun asiantuntija monistaa hyväksi havaitsemiaan toimintamalleja. Projekteista erottuu tehtäväkokonaisuuksia, jotka toistuvat suunnilleen samanlaisina hankkeesta toiseen.
2. Oman osaamisen kokonaisuuden hahmottaminen. Palvelun hinta alkaa löytyä. Hintalappu vaihtelee vielä tapauksittain, koska myös palvelun sisältöä räätälöidään asiakkaiden toiveiden mukaisesti.
3. Toimitussisältö vakiintuu. Kolmannessa vaiheessa palvelun toimitussisältö vakiintuu niin paljon, että myös hinta on mahdollista muuttaa kiinteäksi. Myyjä saattaa jo vastata kieltävästi, jos asiakas pyytää rikkomaan palvelun formaattia.
4. Palvelu monistuu perimätietona. Kun palvelun sisältö on vakiintunut, asiantuntija voi opettaa nuorempia kollegojaan toimittamaan palvelun likimain samoin kuin hän itse tekisi. Tämä on yksi ratkaisevista vaiheista. Jos osaaminen on tuotettavissa ilman "alkuperäistä" asiantuntijaa, palvelu alkaa monistua ja aineettoman palvelun yritys voi kasvaa.
5. Palvelu monistuu yrityksen ulkopuolella. Viidennelle portaalle ei enää kukaan nouse ilman tietoista päätöstä. Työohjeiden, tarkistuslistojen, dokumenttimallien ja koulutusmateriaalien ansiosta palvelu on toistettavissa jopa oman yrityksen ulkopuolella siitä riippumatta, ovatko palvelun alun perin kehittäneet asiantuntijat enää käytettävissä vai eivät.
6. Palvelu on jälleenmyytävissä. Sitä ole enää edes tarkoitus toimittaa omin voimin. Paketti on valmis lisensoitavaksi ja jaeltavaksi kumppaniverkon tai jälleenmyyjien avulla. Kehittäjä hioo palvelua järjestelmällisten tuotekehitysmenetelmien avulla. Hän keskittyy tuotteistamiseen, lisensointiin ja markkinointiin.

(Parantainen 2012, 13.)

Luovalla alalla tuotteistamisen vaatima dokumentointi on ensiarvoisen tärkeää, jotta saadaan aikaa säästetyksi itse luovalle työlle, kuten Heikkinen (2011) jo aiemmin mainitsi. Dokumentointi auttaa myös hahmottamaan oman osaamisen vahvuudet ja puutteet, kokonaisuus kirkastuu. Tämän jälkeen on jo varsin helppoa lähteä myymään aineetonta palvelua. Parantaisen

luettelemista vaiheista siis jo toisen kohdan jälkeen omaa osaamista on tuotteistettu kannattavasti. Kaikkien luovan alan toimijoiden tulisi kuitenkin pyrkiä vähintään kohtaan kolme oman osaamisen tuotteistamisessa.

2.4 Luovan alan yrittäjyys

Yrittäjäksi luetaan henkilö, joka harjoittaa taloudellista toimintaa omaan laskuun ja omalla vastuulla. Yrittäjä voi olla työnantajayrittäjä tai yksinäisyrittäjä, kuten ammatinharjoittaja tai freelancer. Osakeyhtiössä toimiva henkilö, joka yksin tai perheensä kanssa omistaa vähintään puolet yrityksestä, luetaan yrittäjäksi. (Tilastokeskus, viitattu 30.4.2018.)

Esko Harni ja Miikka Pyykkönen (2017, 1) määrittelevät yrittäjyyskasvatusta käsittelevässä artikkelissaan, että 2000-luvun ihannekansalaisella on yrittäjän elämänsenne. Yrittäjyys kietoutuu enenevissä määrin meidän kaikkien työelämään, vaikka ei varsinaisesti yrittäjänä toimitakaan.

Opetus ja kulttuuriministeriö määrittelee luoviksi aloiksi seuraavat:

- animaatiotuotanto
- arkkitehtipalvelut
- elokuva- ja tv-tuotanto
- kuvataide ja taidegalleriat
- käsityö
- liikunta- ja elämyspalvelut
- mainonta ja markkinointiviestintä
- muotoilupalvelut
- musiikki ja ohjelmapalvelut
- peliala
- radio- ja äänituotanto
- taide- ja antiikkikauppa
- tanssi ja teatteri
- viestintäala

(Opetus- ja kulttuuriministeriö, viitattu 24.3.2018.)

Yhdistävä tekijä luovalle taloudelle on aineettoman pääoman nouseminen tärkeäksi tuotannon tekijäksi materiaalsen pääoman rinnalle (Metropolia AMK, Vyyhti-hanke 2011, viitattu 24.3.2018).

Se mikä usein erottaa yrittäjäksi ryhtyneen muista, on asenne. Yrittäjäksi hakeutuvat usein ihmiset, jotka haluavat luoda uutta ja tehdä asioita itse. Suurin kynnys yrittäjyydessä on ottaa seuraava askel ideasta kohti toteutusta. Se, että lähtee usein lähes tyhjästä tekemään jotain uutta, vaatii omatoimisuutta, uskallusta, epävarmuuden kestämistä ja paljon työtä. (Metropolia AMK, Vyyhti-hanke 2011, viitattu 24.3.2018). Vaikka kansantanssinopettaja ei olisikaan virallisesti yrittäjä, freelancer –muoto tehdä töitä on varsin yrittäjämäinen.

Luovalla alalla suosituimpia yrittäjämuotoja ovat osuuskunta tai toiminimiyrittäjyys. Lisäksi yrittäjyyden muotoja on osakeyhtiöt ja kommandiittiyhtiöt. Viimeksi mainittuja yritysmuotoja ei tanssialalla määrällisesti ole kovin paljon, koska esimerkiksi osakeyhtiön perustaminen vaatii pääomaa vähintään 2500e/ osakas (Metropolia AMK, Vyyhti-hanke 2011, haettu 24.3.2018).

Osuuskunta on perinteisesti Suomessa suosittu yritysmuoto, joka on viime vuosina nostanut taas suosiotaan erityisesti luovan alan osuuskuntien yleistymisen myötä. Osuuskunnan jäsenet ovat kaikki tasa-arvoisia ja heillä kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa sen toimintaan. Osuuskunnan hyviin puoliin kuuluu sen joustavuus: jos siinä on jäseniä vähintään seitsemän, ei osakasta katsota täyspäiväiseksi yrittäjäksi ja hän on oikeutettu esimerkiksi työttömyystukeen. Osuuskunnan etu on myös se, ettei kaikkien tarvitse osallistua käytännön asioihin hoitamiseen. Verrattuna toiminimeen on sen pyörittäminen kuitenkin asteen työläämpää niille, jotka sitä tekevät. (Metropolia AMK, Vyyhti-hanke 2011, haettu 24.3.2018.)

Toiminimi on yleisin yrittäjyyden muoto ja sopii ennen kaikkea yksityisyrittäjälle ja ammatinharjoittajalle eli monelle luovan alan toimijalle. Toiminimen etuja on suhteellisen vaivaton byrokraatia. Haittapuolia puolestaan on sen toiminnasta myös henkilökohtaisesti vastuussa oleminen, mutta niin kauan kuin toiminta on pienimuotoista ja vähäriskistä, ei silläkään juuri ole merkitystä. (Metropolia AMK, Vyyhti-hanke 2011, haettu 24.3.2018.)

3 KANSANTANSSINOPETTAJAN TYÖ JA TOIMENKUVA

Suomalaista kansantanssia harrastaa arviolta jopa 25 000 ihmistä (Folklore Suomi Finland 2016, viitattu 18.3.2018). Kansantanssin imago ei ole nuorekas tai kovinkaan suosittu, mutta todellisuudessa lajin piirissä on runsaasti nuoria, alle 29-vuotiaita harrastajia. Annuli ja Teemu Perheentupa tekivät vuonna 2016, jolloin vietettiin kansantanssin riemuvuotta (ensimmäisestä kansantanssiesityksestä tuli kuluneeksi 150 vuotta) pienen kyselyn 20 kulttuuritoimittajalle. Vastauksia he saivat vain Yleisradion toimittajilta. Vastajaat olivat yksimielisiä, että kansantanssi ei näy mediassa ansaitsemallaan tavalla. Perheentuvat toteavat artikkelissaan, että kansantanssilla on imago-ongelma: jokaisella suomalaisella on vahva käsitys siitä, mitä se on, vaikkakin käsitys on useimmiten vinoutunut. (Tanhuviesti 3/2016, viitattu 8.4. 2018.)

Suurimpia kansantanssin harrastusmahdollisuuksien tarjoajia ovat nuorisoseurat ympäri Suomen. Kaikki nuorisoseurat ovat jäseniä Suomen Nuorisoseurat –keskusjärjestössä. Suomen Nuorisoseurat tarjoaa kansantanssin harrastajakenttään tanssin osaamiskeskuksen. Osaamiskeskusten tarkoituksena on koota yhteen alan parasta osaamista nuorisoseuratoiminnan tueksi. Osaamiskeskus toimii verkostomaisesti ja sen toimintaan osallistuu järjestön työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja aktiivisia harrastajia eri puolilta Suomea (Suomen Nuorisoseurat 2016, haettu 18.3.2018). Voisi sanoa, että Nuorisoseurat on kansantanssialan suurin kattojärjestö Suomessa. Muita kansantanssialan järjestöjä ovat Finlands Svenska Folkdansring, Kansantanssinuorten Liitto, Karjalainen Nuorisoliitto, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ja Suomen Kansantanssi-instituutin puolesta. Kaikkien näiden järjestöjen katto-organisaatio on Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus. (Kansanmusiikin ja –tanssin Edistämiskeskus KEK, haettu 8.4.2018.)

3.1 Kansantanssinopettajien koulutus Oulun ammattikorkeakoulussa

Tanssialan korkea-asteen koulutusta tarjoaa Oulun ammattikorkeakoulu eli OAMK, jossa voi opiskella tanssinopettajaksi pääaineenaan kansantanssi, paritanssi, showtanssi tai baletti. Oamkista valmistuneiden ammattinimike on tanssinopettaja (AMK). Oulussa on koulutettu

kansantanssinopettajia vuodesta 1991 keskiasteen koulutuksena Oulun konservatoriossa, josta valmistuneiden tutkintonimike on tanssinopettaja. Oulun konservatorion tanssinopettajakoulutus muutti Oulun ammattikorkeakoulun alaisuuteen vuonna 1998. (Oulun ammattikorkeakoulu, tanssinopettajan koulutusohjelma, viitattu 7.2.2018.) Ensimmäiset kansantanssinopettajat valmistuivat konservatoriosta v. 1995 ja ammattikorkeakoulusta v. 2002.

Opiskelu tanssinopettajaksi kestää neljä vuotta ja opintojen laajuus on 240 opintopistettä eli 160 opintoviikkoa. Monipuoliset opinnot sisältävät opintoja kansantanssista, paritanssista, showtanssista, balettista ja nykytanssista. Tutkintoon sisältyvät 60 opintopisteen laajuiset pedagogiset opinnot, joiden suorittaminen antaa pätevyyden toimia tanssin ammatillisena opettajana, taiteen perusopetuksen opettajana ja kasvattajana. (Oulun ammattikorkeakoulu, tanssinopettajan koulutusohjelma, viitattu 7.2.2018.)

Oulun ammattikorkeakoulu on ainoa korkeakoulu Suomessa, jossa voi erikoistua suomalaiseen kansantanssiin. Kansantanssiin erikoistuneita tanssinopettajia on valmistunut Oulun konservatoriosta ja Oulun ammattikorkeakoulusta kaikenkaikkiaan yli 40.

Koulutussuunta antaa monipuoliset mahdollisuudet toimia kansantanssin lisäksi seurataanssien opettajana. Omien mieltymysten mukaan didaktiikan lisäopintoja voi suorittaa lastentanssista sekä taidetanssilajeista.

3.2 Työnkuva ja palkkaus

Kansantanssia pääaineenaan opiskelleet tanssinopettajaopiskelijat työllistyvät alalle erinomaisesti. Suurin osa kansantanssinopettajista työllistyy eri nuorisoseuroihin ympäri Suomen. Lisäksi kansalaisopistot on merkittävä työllistäjä. Työnkuva muodostuu pääosin kansantanssin opettamisesta. Tuntipalkkaan sisältyy opetuksen lisäksi tuntien suunnittelu. Opettajien toimenkuvaan kuuluu myös esityskokonaisuuksien suunnitteleminen ja toteuttaminen. Oman lisänsä opetustyöhön tuovat kansantanssiin olennaisena osana kuuluvat sarjoittamistapahtumat, Tanssimylly aikuisille harrastajille ja Tanssiralli alle 16 vuotiaille harrastajille. Tämä tapahtumat järjestetään vuoro vuosina (Suomen Nuorisoseurat, viitattu 21.3.2018).

Kansantanssinopettajien palkka määräytyy oletettavasti pääosin STST:n määrittelemän tanssinopettajien palkkataulukon, 45min oppitunnin mukaan seuraavasti:

Taulukko 1: Tanssinopettajien vähimmäistuntipalkat 45min opetustunnin mukaan

**Vähimmäistuntipalkat 1.4.2016 alkaen
45min palkka**

I Paikkakuntakalleusluokka							
	Peruspalkka	2v	4v	6v	9v	12v	15v
4	21,93	23,03	24,18	25,39	26,66	27,99	29,39
3	22,75	23,88	25,08	26,34	27,64	29,03	30,48
2	23,33	24,5	25,72	27	28,36	29,77	31,26
1	23,9	25,09	26,35	27,67	29,05	30,5	32,02

II Paikkakuntakalleusluokka							
	Peruspalkka	2v	4v	6v	9v	12v	15v
4	21,27	22,32	23,44	24,62	25,84	27,13	28,49
3	22,08	23,19	24,35	25,56	26,84	28,18	29,59
2	22,49	23,61	24,8	26,04	27,33	28,7	30,14
1	23,05	24,2	25,41	26,69	28,02	29,43	30,89

(Teatteri- ja Mediatyöntekijöiden Liitto, Suomen Tanssi- ja sirkustaiteilijat STST, viitattu 20.3.2018.)

Ensimmäinen palkkaluokka on tanssin ylemmän korkeakoulututkinnon tai muun vastaavantasaisen tutkinnon suorittanut opettaja, toinen palkkaluokka on tanssin alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon tai muun vastaavantasaisen tutkinnon suorittanut opettaja. Kolmanteen palkkaluokkaan kuuluu toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen tanssinopettajatutkinnon tai muun vastaavantasaisen tutkinnon suorittanut opettaja ja neljännessä palkkaluokassa on muun pätevyyden omaava tanssinopettaja. (Tanssinopettajien työehtosopimus 1.5.2012-31.3.2016, sivu 5, viitattu 20.3.2018.) Kansantanssinopettajat sijoittuvat palkkaluokkiin kaksi ja kolme, riippuen siis onko valmistunut ammattikorkeakoulusta vai konservatoriosta.

Kansalaisopistot määrittelevät opetuspalkkionsa omien taulukkojensa mukaisesti. Kansalaisopistojen tuntiopettajien palkkataulukko on seuraavanlainen:

Taulukko 2: Yksityisen opetusalan palkat, lisät ja palkkiot 1.2.2017 alkaen

TUNTIOPETTAJAT (Opintokeskukset sekä kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen tuntiopettajat, 31 §)

Tuntiopettajan tuntipalkkiot

Ammattinumero

	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	22942	22946	22942	22946
a. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylempi AMK-tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	27,55	29,91	26,92	29,2
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	22939	22943	22939	22943
b. Alemman korkeakoulututkinnon, ammatti korkeakoulututkinnon, voimistelun-, kuvaamataidon-, musiikin-, kotitalous-, kotiteollisuus- ja käsityönopettajan tutkinnon suorittanut tai opistoinsinöörin tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	26,16	28,1	25,53	27,44
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	22937	22941	22937	22941
c. Muu tuntiopettaja	25,37	27,08	24,8	26,41

(Elinkeinoelämän keskusliitto, viitattu 21.3.2018.)

Kansalaisopistoissa kansantanssinopettajat asettuvat taulukon mukaan palkkaluokkaan B.

Tuntipalkka on hivenen pienempi kuin STST:n määrittelemänä.

Isommista koreografioista ja muista produktioista palkkio sovitaan usein tapauskohtaisesti, mutta silloinkin pohjana pääsääntöisesti pidetään STST:n vähimmäistuntitaulukkoa. Tanssinopettaja on päätoiminen, kun hän opettaa vähintään 510 minuuttia viikossa. Tämä 510 minuuttia voi kertyä esim. 10:stä 45 minuutin ja yhdestä 60 minuutin opetustunnista. (Tanssinopettajien työehtosopimus 2012, sivu 4, viitattu 25.3.2018). Opetusvelvollisuus on täyttä työaika tekevillä keskimäärin 1.020 minuuttia viikossa. Tämä 1.020 minuuttia kertyy esim. 17:stä 60 minuutin tunnista (sama, 8, haettu 25.3.2018). Jotta kuukausipalkan voisi laskea 45min tuntipalkkatalukosta, 1020 minuuttia viikossa on siis lähes 23, 45min opetustuntia. Itse opetustuntien pituus vaihtelee opetettavan ryhmän ikä- ja taitotasosta 30-90 minuuttia.

Päätoimiset kansantanssinopettajat opettavat 510-1020 minuuttia viikossa, mutta harva nauttii kuukausipalkkaa, sillä opetustunnit eivät kohdistu samalle työnantajataholle.

Tanssialan ammattijärjestöinä esitellään Tanssin Tiedotuskeskuksen sivuilla neljä ammattiliittoa:

- 1) Suomen muusikkojen liitto, johon ovat järjestäytyneet mm. Suomen Kansallisbaletin tanssijat
- 2) Suomen näyttelijäliitto, joka toimii teatteri-, tanssi- ja elokuvataiteen aseman vahvistamiseksi sekä jäsentensä tekijänoikeuksien turvaamiseksi.
- 3) Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat (STST), joka pyrkii kehittämään jäsenistön työsuhdeturvaa, työolosuhteita, työllisyyttä ja tekijänoikeudellista asemaa.
- 4) Teatteri- ja mediatyönlitto (Teme) on esittävien taiteiden, media- ja av-alojen työntekijöiden ammattiliitto. STST kuuluu Temen jäsenjärjestöihin. (Tanssin tiedotuskeskus, viitattu 10.2.2018.)

Yllä lueteltujen tanssialan ammattiyhdistysten lisäksi tanssinopettajia kuuluu Opettajien ammattijärjestöön (OAJ) sekä erilaisiin työttömyyskassoihin. Työttömyyskassat eivät ole kuitenkaan ammattiyhdistyksiä. Kansantanssinopettajien keskuudessa on useaan otteeseen kahvipöytäkeskusteluina pohdittu oman ammattiyhdistyksen perustamisesta ajamaan nimenomaan kansantanssinopettajien muista tanssinopettajista hivenen poikkeavia työsuhteita ja –oloja. Yhdistyksen perustaminen kuitenkin vaatisi vahvaa ja omistautunutta vetäjää, mutta kukaan ei ole halukkuuttaan toimeen esittänyt ja toisaalta, onko omalle yhdistykselle kuitenkaan tarvetta?

3.3 Kansantanssin tuotteistaminen

Kansantanssia on tuotteistettu vasta varsin vähän verrattuna muihin tanssilajeihin, joita on tuotteistettu mm. ryhmäliikuntakonsepteiksi, matkailunedistämiseen, spesifeiksi tanssikouluiksi. Tuotteistaminen on muutakin kuin esimerkkien ryhmäliikuntatuokiot. Kansantanssinopettaja voi tuotteistaa omaa osaamistaan hinnoittelun ja sisältöjen osalta tekemällä nk. tuoteportfolion. Tuoteportfolion tavoitteena on lajitella toiminnan kannalta sisällöllisesti oleelliset ja epäoleelliset sekä taloudellisesti kannattavat ja kannattamattomat tuotteet/ palvelut. Määrittelyn tuloksena syntyy toimintastrategiaan perustuva tuoteportfolio (Heikkinen, 2011).

Heikkinen (2011) ohjeistaa tekemään tuoteportfolioon myös kaksi rinnakkaista tuoteluetteloa: tavoitteellinen ja nykytilanteen tuoteluettelo. Näin saadaan tehtyä palvelutuotteiden karsintaa ja selkeyttämistä, joista muodostuu kokonaisuus, joka palvelee niin palvelun tilaajaa kuin sen tarjoajaa. Kansantanssinopettajan usein vaihtuvat kohderyhmät ja näin ollen jatkuvasti vaihtuvat palvelut tekevät tuotteistamisesta haastavaa.

Esimerkkejä kansantanssin tuotteistamisesta:

FolkJam: Oulun seudun ammattikorkeakoulun (Oamk) tanssinopettajaopiskelijoiden ja alan ammattilaisten yhteistyönä kehittelemä FolkJam on suomalainen tanssiikuntamuoto. Suunnittelutyötä, valmistelua ja testaamista on tehty vuodesta 2007 lähtien. FolkJam tuoteperhe on kasvanut sittemmin neljällä lisätuotteella: EloFolkJam, KouluFolkJam, TaukoFolkJam ja SampoFolkJam. FolkJam on rekisteröity tavaramerkki, jonka kaikki oikeudet kuuluvat lisenssinhaltijalle Oulun ammattikorkeakoulun tanssinopettajan koulutusohjelmalle. (FolkJam.fi, viitattu 26.2.2018.)

FolkJamin kotisivuilla kuvataan tuotetta seuraavasti: kotimaiseen tanssiin pohjautuva liikuntamuoto on tarkoitettu kaikille ikään ja taitotasoon katsomatta. Liikemateriaali hyödyntää suomalaista tanssiperinnettä monipuolisesti, tämä mahdollistaa myös kokonaisvaltaisen tanssillisen ja liikunnallisen kehittymisen. Tunnit sisältävät sekä nopeaa ja mukaansatempaavaa menoa että rauhallista tunnelmointia. (FolkJam.fi, viitattu 26.2.2018.)

FolkJamin tausta on suomalaisessa kansantanssissa, vaikka lajin esittelyssä se ei tule selvästi esiin. Tuotemerkki väistelee kansantanssisanan käyttämistä. "Me FolkJamissa emme puhu sen olevan suomalaista kansantanssia, ettei astuttaisi kenenkään varpaille, koska niin kutsuttua perinteistä kansantanssimateriaalia on tuuletettu raikkaalla otteella. Liikekieli kumpuaa suomalaisesta perinteestä. Graafiselta ilmeeltään se ei ole sinivalkoinen, mutta ilmeessä näkyy puu ja suomalainen juurevuus." (Korja 2012.) Toinen syy saattaa olla ihmisten vanhahtanut mielikuva kansantanssista.

Folkvirtaa: Folkvirtaa on tanssitunti vedessä. Liikekielensä Folkvirtaa ammentaa suomalaisesta kansantanssista ja musiikkina käytetään uutta suomalaista kansanmusiikkia. Folkvirtaa on rekisteröity tuotemerkki ja sen oikeudet omistaa Tanssikoulu Pilke 2011 ja sen yrittäjä Katariina Hiukka. Tuotemerkki on kehitetty yhteistyössä Keski-Suomen Tanssin Keskuksen kanssa.

Folkvirtaa eroaa muista vesiliikuntatuokioista siten, että tuokiossa pyritään tanssillisuuteen, liikkeiden virtavuuteen ilman, että käytäisiin tietoisesti eri lihasryhmiä läpi. Folkvirtaa tarjoo 30-45 minuutin tanssillisen elämyksen vedessä. (Tanssin tiedotuskeskus 2017, viitattu 28.2.2018.)

Folkvirtaa on varsin uusi tuotemerkki ryhmäliikuntatarjonnassa. Idea ja kehitystyö alkoi vuonna 2012. Yksi ohjaajakoulutus on järjestetty, mutta toistaiseksi tunteja ei ole tarjolla vakituisesti missään. Tuotemerkin kehittäminen vaatisi rahallista ja ajallista panostusta.

Lavis: Lavis-lavatanssijumppa perustuu lavatanssiaskelien ja jumpan välimuotoon. Tunnilla tanssitaan tuttuja lavatanssilajeja kuten humppa, jenkka, rock/jive, cha cha ja samba. Tunnilla on mahdollista oppia eri lavatanssiaskelien perusteita kuntoilun ohella. Lavis-jumppaperheeseen kuuluu myös erityisryhmille sovellettu Vire-Lavis ja veteen suunnattu Allas-Lavis. (Lavis.fi, viitattu 26.2.2018.)

Lavis –tuoteperheen kehittäjiä ovat liikunnanohjaaja Sirkku Pusa ja fysioterapeutti Johanna Partanen (Lavis.fi, viitattu 26.2.2018). Toisin kuin FolkJam, Lavis avaa esittelysivuillaan rohkeasti liikemateriaalin tulevan lavatanssimaailmasta. Lavis ei suoranaisesti ole kehitetty juuri kansantanssista, mutta tunneilla käytetään valssia, jenkkaa, polkkaa, jotka mielletään kansantanssinomaisiksi paritansseiksi.

Tempoa Tenaviin –toiminta:

Kyseessä on Suomen Nuorisoseurojen luoma ohjelma ja tuotemerkki, jonka käyttöoikeuden saa käymällä ohjaajakoulutuksen (Nuorisoseurat, Tempoa Tenaviin -toiminta, viitattu 22.3.2018). Tempoa Tenaviin -musiikkiliikunta on laululeikkejä, liikuntaa, sirkusta ja musiikkia yhdistelevä vanhemman ja taaperon yhteinen harrastus. Tempoa Tenaviin toiminta on suunniteltu lapsen ja aikuisen yhteiseksi iloksi. Toiminnan tärkeimpinä tavoitteina ovat aikuisen ja lapsen vuorovaikutuksen lisääminen ja lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukeminen. (Weckström 2008, 7.)

Tempoa Tenaviin yhdistelee muskari- ja tanssituntituokioita. Toiminta on suunnattu 0-3 vuotiaille lapsille. Tempoa Tenaviin –toiminta tuo vuosittain uusia harrastajia kansantanssiyhdistysten toimintaan. Tuotemerkki ja materiaalit on vapaasti käytettävissä, kunhan ohjaaja on käynyt

ohjaajakoulutuksen ja tehnyt ilmaisen tuotemerkkisopimuksen Nuorisoseurojen kanssa.
(Nuorisoseurat, Tempo Tenaviin -toiminta, viitattu 22.3.2018.)

Nämä luetellut kansantanssin tuotteistamisen esimerkit tuovat opettajan ammattiin tervetulleeseen lisän. Tuotemerkeissä on varsin pitkälle mietitty mm. erilaiset tuntisisällöt, jolloin tanssinopettaja säästyy luovalta pohdinnalta, mitä tunneilla opettaa tai millaisen koreografian ryhmälle laatisi.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Kysely koostui 21 kysymyksestä. Alussa kartoitin ja luokittelin vastaajakuntaa kysymällä sukupuolen, iän ja koulutustaustan (kysymykset 1-3). Koulutustaustavaihtoehdot olivat Oulun konservatorio ja Oulun ammattikorkeakoulu, mutta muutama kansantanssinopettajaksi valmistunut henkilö on jatkokouluttautunut esim. Teatterikorkeakoulussa taiteen maisteriksi. Tällekin vaihtoehdolle kyselylomakkeessa oli vastausruutu.

Tämän jälkeen lähdin selvittämään vastaajien toimenkuvaa kansantanssin parissa selvittäen työvuosia ja -kokemusta (kysymykset 5-8). Mahdollisina toimintana oli opettamisen lisäksi koreografointi sekä tanssijuus. Työvuosien lisäksi kysyin työskentelymuodoista, mahdollisista tuotemerkkilisensseistä, joita olivat ehkä hankkineet ja oliko niistä ollut toimenkuvaan jotain hyötyä. Näiden kysymysten tarkoituksena oli pyrkiä luokitelemaan kansantanssinopettajia toiminekuviensa mukaan: on todennäköistä, että suhtautuminen ammattialan hyviin ja huonoihin puoliin on erilainen eri työskentynäkökulmasta johtuen.

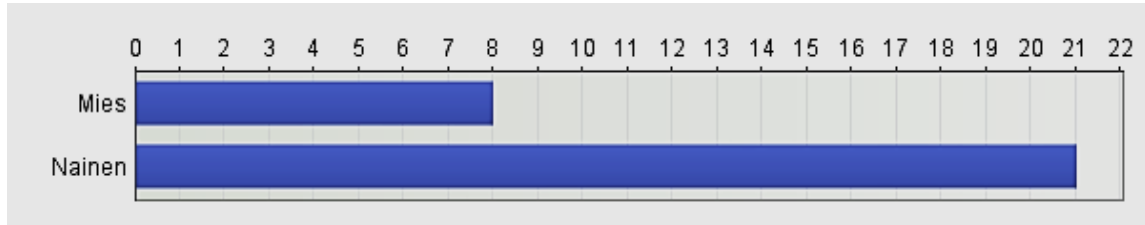
Toimenkuvan kartoittamisen jälkeen lähdin selvittämään kansantanssinopettajien osaamista tuotteistamisesta ja miten he sen hahmoittavat (kysymys 9). Kokonaisuuden selvittäminen jatkui kysyen, kuuluvatko kansantanssinopettajat ammattiyhdistykseen ja jos kuuluivat, niin mihin. Kysyin myös, kokivatko he ammattiyhdistyksestä olleen hyötyä heille ja miten (kysymykset 10-12). Selvitystyö jatkui työhyvinvointiin liittyvillä kysymyksillä, kokivatko he uupumusta toimessaa, olivatko saaneet apua ja kokivatko he, että kansantanssientä tarvittaisiin oma yhdistys ajamaan nimen omaan kansantanssin ammattilaisten asioita (kysymykset 13-18).

Kysely loppupuolella tiedustelin heidän arviotaan, jäävätkö kansantanssialalta eläkkeelle ja miksi mahdollisesti eivät jäisi. Kysely loppui vapaaseen sanaan, mihin suuntaan vastaajat haluaisivat kansantanssinopettajien työn kehittyvän ja kehitettävän (kysymykset 19-21).

Useat vastaukset olen halunnut kuvallistaa kaavioiden avulla. Määrät ja prosentit on helpompi sisäistää niiden avulla. Ristiin analysoidessani käytin lopulta määreinä sukupuolta ja sitä, oliko henkilö valmistunut konservatoriosta vai ammattikorkeakoulusta. Näin ikäjakauma ei jäänyt liian yksityiskohtaiseksi, jotta vastaajia olisi voinut tunnistaa.

4.1 Kyselyn demografinen osuus

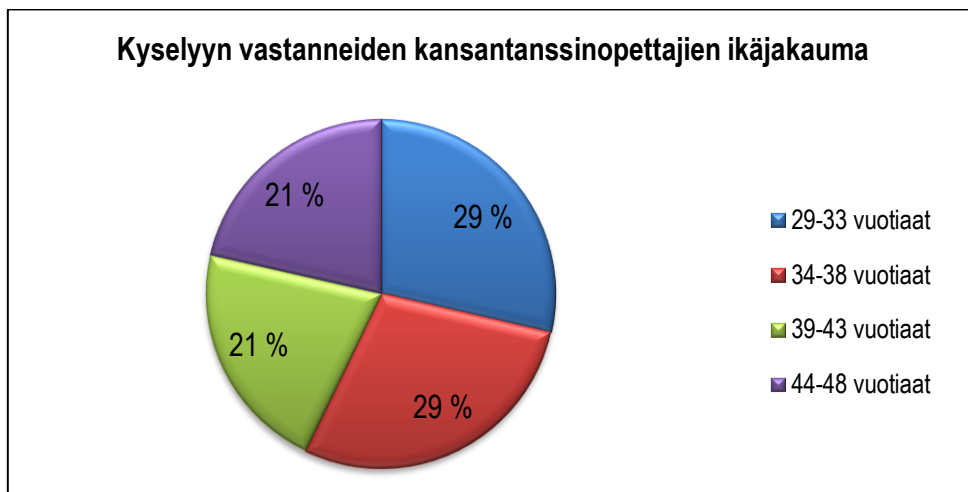
Kyselyyn kansantanssinopettajien ansaintalogiikan muodostumisesta vastasi 29/36. Vastausprosentti oli 80,5%. Sukupuolijakauma oli seuraavanlainen:

Kuvio 1: kyselyyn vastanneiden kansantanssinopettajien sukupuolijakauma

Kyselyyn vastasi kahdeksan kansantanssinopettaja miestä ja 21 kansantanssinopettaja naista.

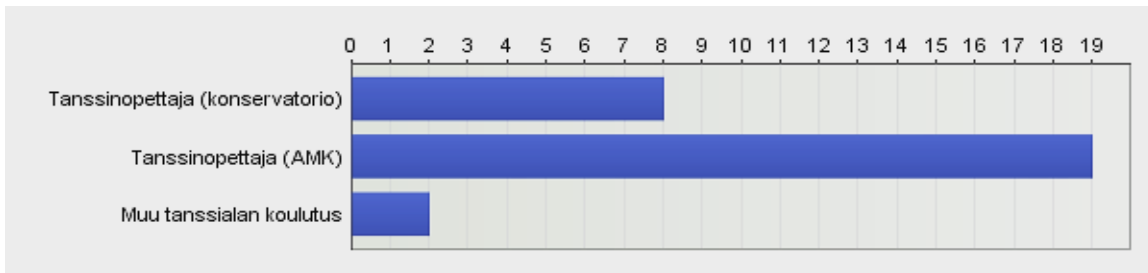
Ikäjakaumaltaan vastaajat olivat 29-46 vuotiaita. Oheisessa kuviossa kuvaan ikäjakauman viiden vuoden kokonaisuuksina.

Kuvio 2: kyselyyn vastanneiden kansantanssinopettajien ikäryhmät prosentteina

Vastanneet jakautuvat varsin tasaisesti neljään ikäjakaumaan. Ikäjakauma osoittaa, että ammattikunta on vielä varsin nuorekas ja työvuosia on jäljellä vielä kymmeniä. Miesvastaajista 6/8sta olivat iältään yli 39 vuotiaita ja 2/8sta alle 39 vuotiaita. Naisvastaajista 6/21stä olivat yli 39 vuotiaita ja 14/21 alle 39 vuotiaita. Yksi vastaaja oli alle 30 vuotias ja yksi ei kertonut ikäänsä.

Kansantanssinopettajien koulutustausta voi pääsääntöisesti olla joko toisen asteen konservatoriokoulutus tai alempi korkeakoulututkinto ammattikorkeakoulusta. Koulutustausta jakautui kuvan osoittamalla tavalla:

Kuvio 3: Kyselyyn vastanneiden kansantanssinopettajien koulutustausta

Muu koulutustausta oli kansantanssinopettajakoulutuksen jälkeinen jatkokoulutus. Kolmella (3) neljästä (4), jotka tähän ”muu koulutus” –kohtaan vastasivat, jatkokoulutus oli taiteen maisteri, yksi (1) vastaajista kertoi käyneensä kansantanssinopettajakoulutuksen sekä konservatoriossa että täydentänyt keskiasteen koulutusta ammattikorkeakoulututkinnolla.

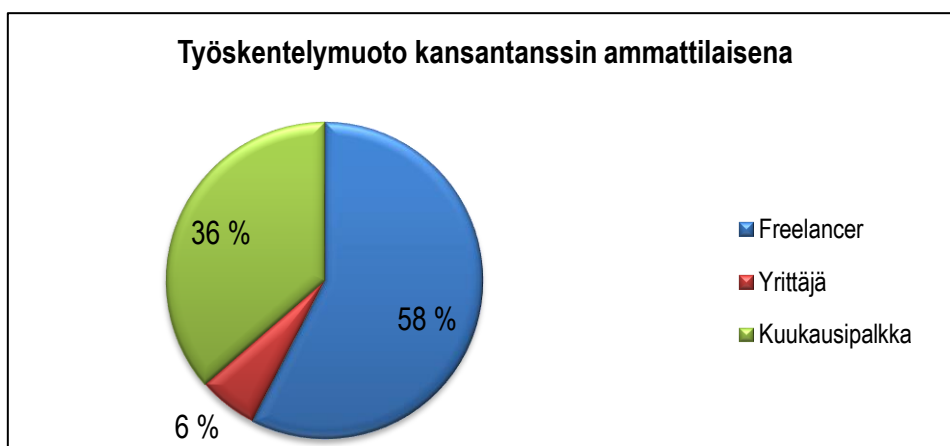
Kahdeksasta (8) vastaanneesta miehestä kuusi oli opiskellut tanssinopettajaksi konservatoriossa, joista yksi (1) oli jatkanut opintojaan tanssitaiteen maisteriksi yliopistossa ja kahden tutkinto oli ammattikorkeakoulusta. 21 naisvastaajasta neljällä (4) kansantanssinopettajan koulutus oli konservatoriotasoinen, joista yksi (1) oli jatkanut tanssitaiteen maisteriksi yliopistossa ja 17 vastaajalla koulutus oli ammattikorkeakoulutaustainen.

Näiden demograafisten muuttujien selvittämisen jälkeen kyselylomakkeessa siirryttiin avoimiin kysymyksiin.

4.2 Kansantanssin ammattilaisten toimenkuva

Kyselyyn vastanneiden kansantanssinopettajien työkokemus alalta oli 2-28 vuotta. Monet kertoivat tehneensä opettajan töitä jo opiskelujen aikana. Opiskeluajan työskentelystä tässä kysymyksessä ei tiedusteltu, mutta osa vastaajista kertoi myös nämä vuodet. Kaikista vastauksista ei selvinnyt, oliko työvuosiin laskettu mukaan opiskeluaikainen työskentely vai ainoastaan työvuoden valmistumisen jälkeen. Kansantanssin ammattilaisuus on koostunut opetuksen lisäksi tanssijan-, koreografin-, tuottajan ja taiteellisen johtajuuden töistä. Tähän kysymykseen vastasi 27/29 vastaajasta.

Tiedusteltaessa vastaajien työskentelytapoja kansantanssin parissa, kysymykseen vastasi 28/29 vastaajasta. Vastaajien työntekemisen muotoja olivat freelancer, kuukausipalkkainen ja yrittäjyys. Vastaajista viisi olivat toimineet tanssinopettajaurallaan sekä freelancerina että kuukausipalkkaisena työntekijänä. Oheisesta kuviosta näkee työmuotojen muodostuminen.

Kuvio 4: kansantanssinopettajien työskentelymuodot kansantanssin parissa

Freelancereina toimivista kansantanssinopettajista puhtaasti kansantanssia opettavat henkilöt työskentelivät eri yhdistyksissä ja näillä yhdistyksillä ei ollut mahdollisuutta palkata kuukausipalkkaista opettajaa. Jos nämä freelancer opettajat siirtyivät opettamaan taidetanssilajien tanssikouluun, kuten muutama oli tehnyt, työsuhte muuttui heidän kertoman mukaan usein kuukausipalkkaiseksi. Freelancertyö oli monelle ainoa vaihtoehto ja joillekin toivomus. Osa koki, että pystyi paremmin huolehtimaan työssäjaksamisestaan freelancerina kuin kuukausipalkkaisena, jos oli vaihtoehtoa valita näiden väliltä. Joillekin freelancereina toimiville tanssinopettajille yrittäjyys tuntui vieraalta ja monimutkaiselta:

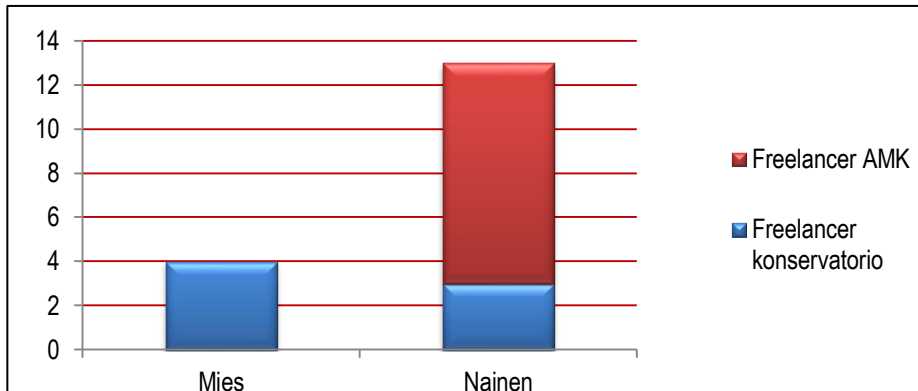
“En halua käyttää energiaa yrityksen pyörittämiseen.”

“Yrittäjyyden kiemurat eivät ole tuttuja.”

“Ei ole muita vaihtoehtoja, kuin freelancer. En halua perustaa yritystä.”

Konservatoriotasoisien koulutuksen aikana yrittäjyysopintoja ei opetussuunnitelmaan kuulunut. Ammattikorkeakoulussa yrittäjyyskoulutus sen sijaan on tiiviisti opetussuunnitelmassa sekä valinnaisena vaihtoehtona. Freelancereina toimivien tanssinopettajien yrittäjyyden välttelemisestä ei kuitenkaan määrällisesti löytynyt yhdenmukaisuutta koulutuksen ajankohtaan ts. tasoon (konservatorio/ammattikorkeakoulu). Sen sijaan miesvastaajien keskuudessa kukaan ammattikorkeakoulusta valmistunut ei kertonut toimivansa freelancerina. Oheinen kaavio kertoo,

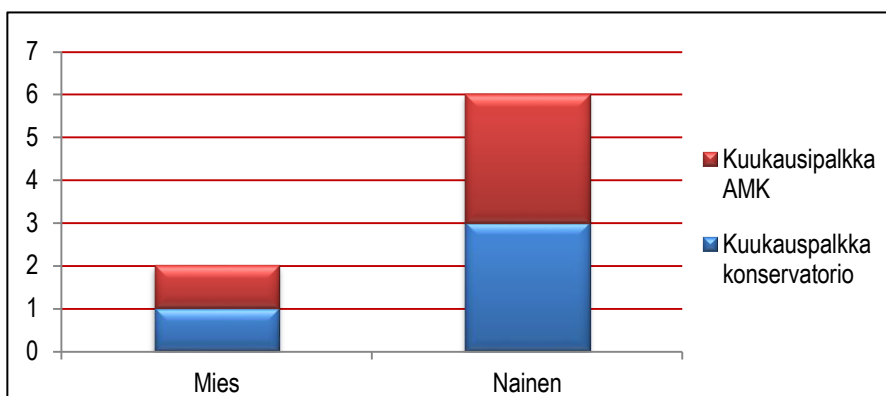
miten freelancer työskentelymuoto jakautuu vastaajien kesken. 17/29 vastaajasta ilmoittivat työskentelymuotonsa olevan/olleen freelancer toimiessaan tanssinopettajana.

Kuvio: 5: Työskentelymuotona freelancer, jakauma miesten/naisten sekä konservatorio/ammattikorkeakoulu tutkintojen välillä.

Naisissa sen sijaan suurin osa ammattikorkeakoulusta valmistuneista oli freelancereita (10/17). Konservatoriosta valmistuneista naisista kolme neljästä toimi edelleen tai oli toiminut freelancerina.

Kuukausipalkkaisissa opettajissa oli puhtaasti kansantanssinparissa työskenteleviäkin. Joillain nuorisoseuroilla on pitkä perinne kuukausipalkkaisen opettajan työllistämiseen. Kuukausipalkkaisissa oli mukana myös osa-aikaiset sopimukset, jotka olivat usein määräaikaista ja työajaltaan 50-60%. Eräs vastaaja kertoi, että kuukausipalkkaus oli tullut työnantajyhdistykselle halvemmaksi, kuin maksaa tuntipalkkaa kaikista opetuksista. 2/8 miehistä kertoivat olevansa kuukausipalkkaisia tanssinopettajia, toinen heistä ei kuitenkaan 100% työajalla.

Kuvio 6: kuukausipalkkaisten kansantanssinopettajien sukupuoli- ja koulutustaustajakauma

Naisvastaajista 6/21 kertoi toimineensa kuukausipalkkaisen tanssinopettajana. Kaikkien työaika ei ole/ ollut 100% eli jonkin verran kuukausipalkan lisäksi töitä tehdään freelancereina. Ne tanssinopettajat, jotka olivat kuukausipalkkaisia taidetanssilajien tanssikouluissa opettivat päätyönään muuta kuin kansantanssia ja tekivät kansantanssinopetuksia freelancerina oman harkinnan mukaan:

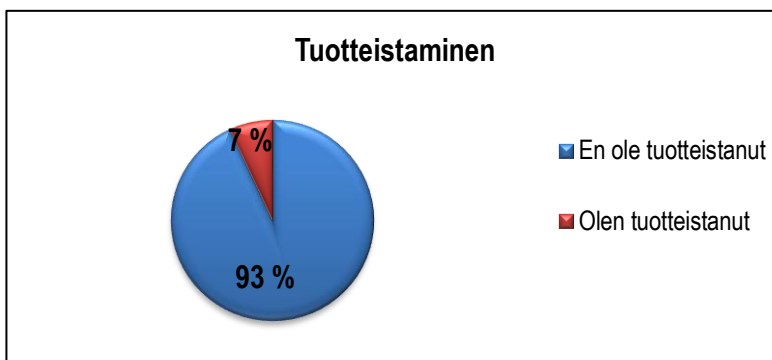
“Kansantanssista täysi lukujärjestys vaatii paljon matkustamista ja paljon tanssinopettajalle kuulumatonta työtä.”

Yksi vastaaja ilmoitti yrittäjyyden päätoimiseksi työskentelymuodokseen kansantanssinparissa toimiessaan. Tämä ammattikorkeakoulusta valmistunut miesvastaaja kertoi toimineensa pääosin yrittäjänä, mutta tehneensä starttirahakauden jälkeen töitä myös verokortilla, jos se on ollut työn tilaajan puolelta haluttu tapa. Yksi konservatoriosta valmistunut naisvastaaja ilmoitti toimineensa sekä freelancerina, osa-aikaisena kuukausipalkalla että yrittäjänä.

Yksi miesvastaajista ei kysymykseen vastannut. Selkeä enemmistö tanssinopettajista on toiminut tai toimii yhä freelancerina. On kuitenkin merkittävää huomata, että kuukausipalkkaisia tanssinopettajia löytyy jopa 36% näistä vastaajista.

4.3 Kansantanssin ammattilaisten suhde tuotteistamiseen

Tanssinopettajilta kysyttiin heidän suhdettaan tuotteistamiseen siten, että ovatko he tuotteistaneet omaa osaamistaan ja toisekseen, että onko heillä jo tuotteistettuja ryhmäliikuntalisenssejä tai vastaavia. Oman osaamisen tuotteistamista suurin osa ei ollut tehnyt. Oheinen kuvio kertoo suhteet:

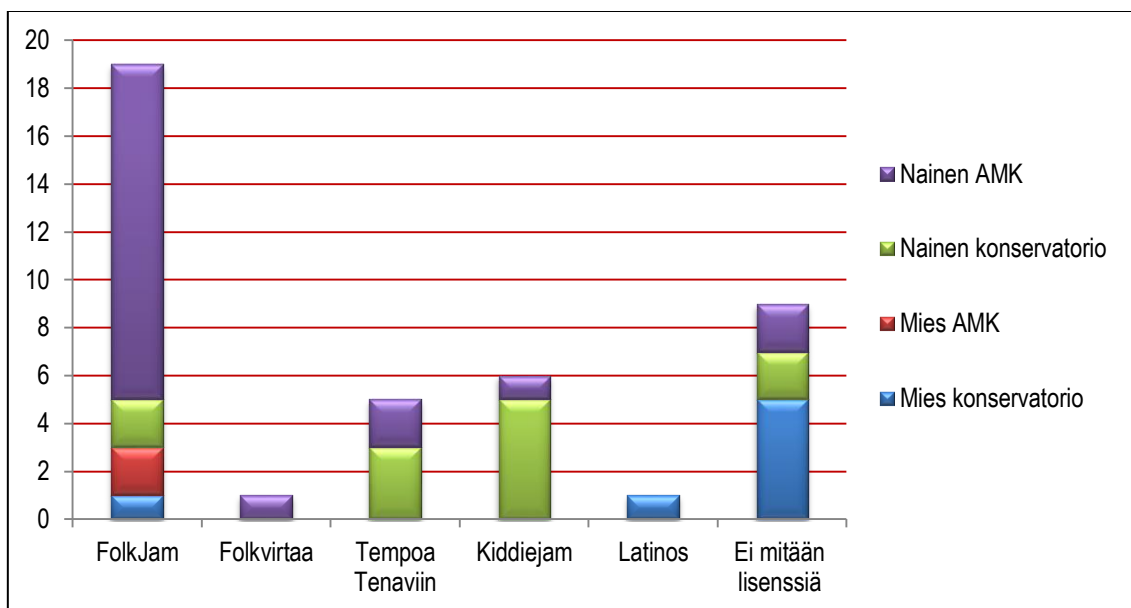
Kuvio 7: vastaajien tuotteistamisen käyttö

Määrällisesti vain kaksi tanssinopettajaa kertoi tuotteistaneensa osaamistaan jonkin verran, kuten valmiit hinnastot kesäteatterikoreografointiin tai muihin kertaluonteisiin opetustilaisuuksiin ja koulutuksiin. Osa vastaajista kertoi miettineensä tuotteistamista:

“En ole tuotteistanut osaamistani, mutta olen suunnitellut sitä. Tuskin tulen toteuttamaan sitä silti, ellei työtilanne vaadi yrittäjähenkisyyttä.”

Yksi vastaaja sanoi, ettei ole tuotteistanut osaamistaan, mutta koska kaikki opetusmateriaali tulee itse luoda, on syntynyt valmiita paketteja, joita voi käyttää teemasta riippuen erilaisissa koulutuskokonaisuuksissa. Osa vastaajista vastasi samalla tavoin, että ei ole varsinaisesti tuotteistanut osaamistaan, mutta on syntynyt valmiita opetuspaketteja, joista tulee pyydettyä samaa summa, koska tietää kokonaisuuteen kuluvat ajan ja sisältö on valmiiksi muotoutunut.

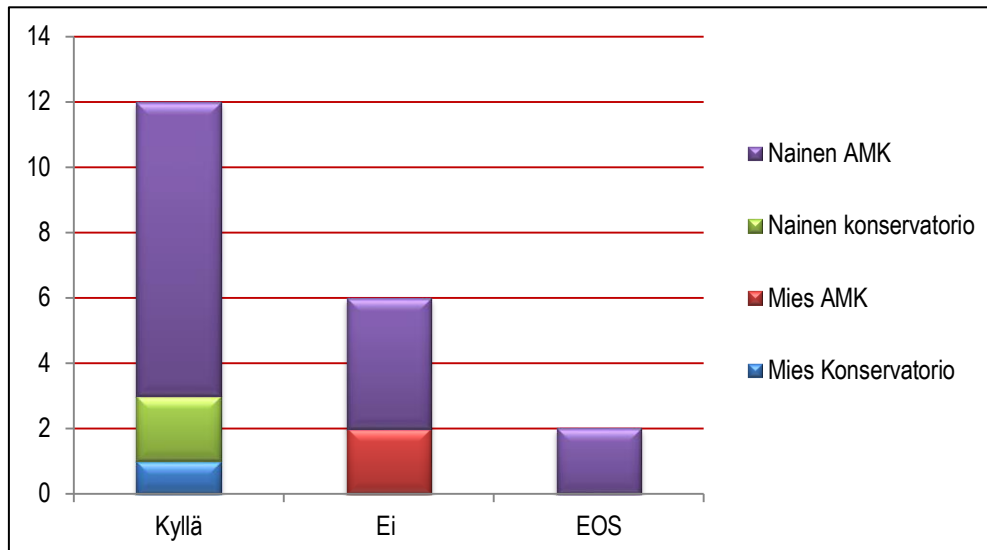
Vastaajilta tiedusteltiin myös ryhmäliikuntalicensseistä, kuten FolkJam, Folkvirtaa jne. Oheinen kuvio kertoo jakauman lisenssien, sukupuolen ja koulutustaustan suhteen:

Kuvio 8: kaupalliset ryhmäliikuntalicenssit omaavat tanssinopettajat

Ne tanssinopettajat, joilla oli joku tuotteistettu ja rekisetöity lisenssi, tämä lisenssi oli pääsääntöisesti FolkJam. Osaltaan juuri FolkJam-lisenssi hankkimisen suureen määrään vaikuttaa se, että sen omistaa Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja lisenssi on hankittu osana opiskelua vuodesta 2011 lähtien. Kuten kaaviosta huomaa, merkittävä osa FolkJam lisenssikoulutuksen käyneistä ovat ammattikorkeakoulusta valmistuneita.

Kyselyssä tiedusteltiin myös sitä, kokivatko nämä opettajat, joilla lisenssi johonkin tanssiliikuntatuotteeseen oli, lisenssistä olevan hyötyä? Kysymykseen vastasi 20 lisenssin hankkinutta tanssinopettajaa ja vastanneiden vastaukset jakautuivat seuraavan kaavion osoittamalla tavalla:

Kuvio 9: Onko lisensseistä ollut hyötyä

Ne vastaajat, jotka totesivat lisensseistä olleen hyötyä kertoivat ryhmäliikuntalisenssien tuoneen helpoutta opetustuntien suunnitteluun, koska esimerkiksi FolkJam –materiaaleja voi käyttää alkulämmittelyn omaisesti muillakin tunneilla. Osa vastaajista sanoi lisenssin avanneen uusia työmahdollisuuksia mm. työhyvinvoinnin puolelle. Yksi vastaaja sanoi FolkJam koulutuksen kehittäneen omaa ammatillista osaamista.

“Kyllä, on ollut hyötyä erittäin paljon. Valmiiksi ajatellut kokonaisuudet sekä niiden tarjoama sisältö keventävät oman suunnittelun taakkaa. Toisaalta valmiita konsepteja on myös helpompi tarjota uusiin asiayhteyksiin esim. Tyky-toimintaan tai peruskouluihin.”

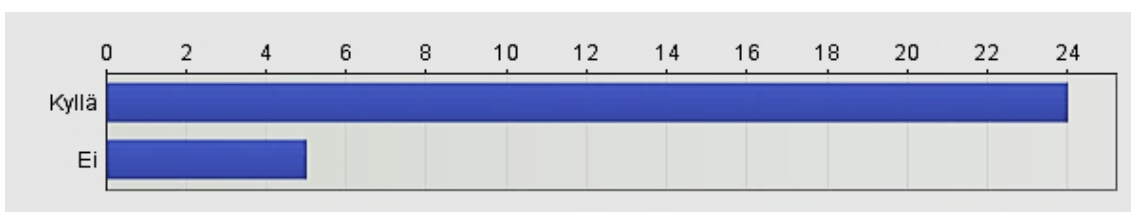
Ne vastaajat, jotka eivät kokeneet lisensseistä olevan hyötä, kertoivat niistä olleen hyötyä vain nimen verran, että ihmiset tietävät mihin tulevat. Eräs koki tuntien suunnittelun työläämmäksi FolkJamia varten ja tuokioita oli vain yksi viikossa. Jos FolkJam ryhmiä olisi ollut enemmän, olisi käytetystä suunnitteluajasta ollut enemmän hyötyä. Yksi vastaaja ei tuntenut ryhmäliikunnan opettamista omaksi jutukseksi eikä laji myöskään houkuttanut paikkakunnalla osallistujia. Lisenssien uusiminen koettiin kalliiksi ja jokseenkin työlääksi:

Koin haasteeksi lisenssin ylläpitämisen: koulutuksen ajankohtien sovittaminen omaan työkalenteriin/ lisenssin kalleus suhteessa pidettyjen tuntien määrään ja niistä saatavaan palkkaan.

Tuloksista voi päätellä, että eritoten oman osaamisen tuoteistaminen on tanssinopettajille vierasta ja useat rinnastavat sen tarpeelliseksi toiminnoksi vain, jos toimii yrittäjänä. Erilaisten ryhmäliikuntalisenssien todetaan kuitenkin pääsääntöisesti tuovan opetustyöhön helpotusta.

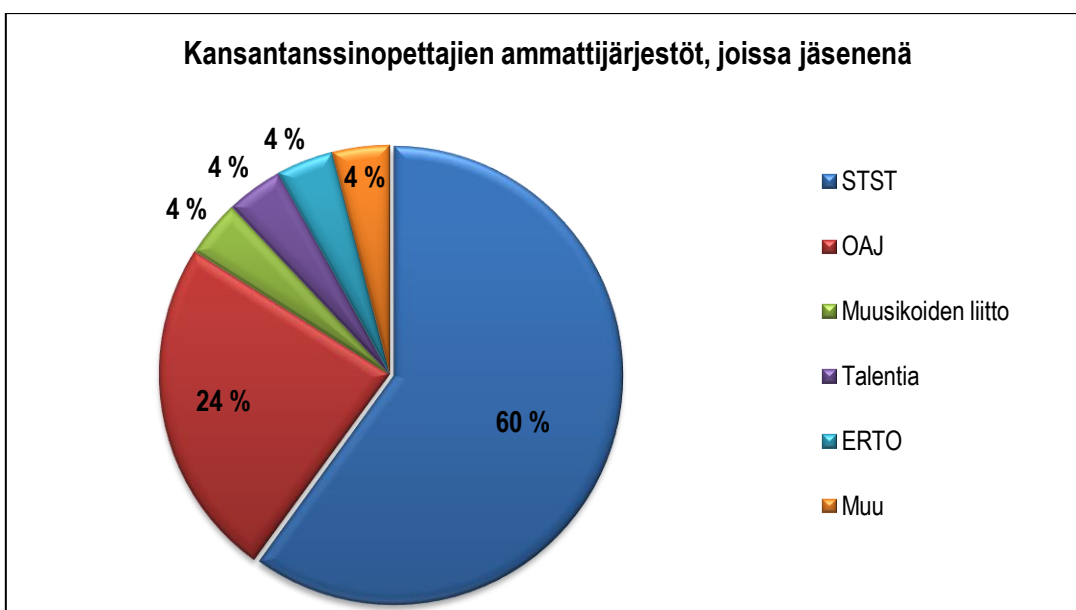
4.4 Kansantanssin ammattilaisten työhyvinvointi

Kansantanssin ammattilaisten työhyvinvointia lähdettiin kartoittamalla taustoja, kuinka moni heistä kuului johonkin ammattijärjestöön. Kaikki vastaajat vastasivat tähän kysymyksen. Oheinen kuva kertoo tuloksen:

Kuvio 10: ammattiyhdistykseen kuuluvien määrä vastaajista

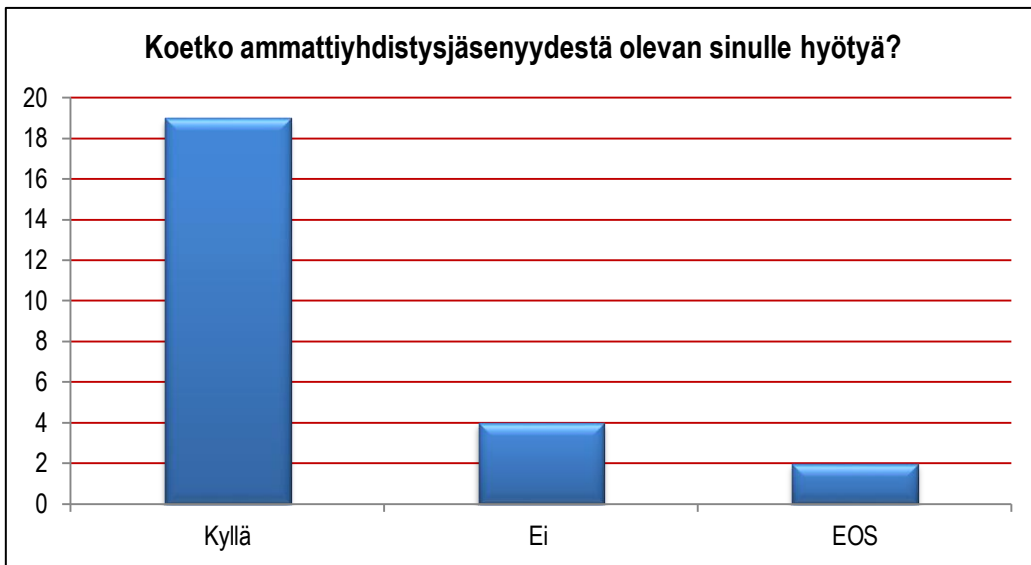
Vastaajista 24 eli 82,76% kertoivat kuuluvansa johonkin ammattijärjestöön. Oheinen kuvio kertoo jakauman eri ammattijärjestöjen välillä:

Kuvio 11: Kansantanssinopettajien ammattijärjestöt, joissa jäsenenä

Enemmistö vastanneista kuuluvat Teme:n jäsenjärjestöön, Suomen Tanssi- ja Sirkustaiteilijoiden Liittoon. Kaikki miesvastaajat, jotka liittoon kuuluivat, olivat jäsenenä nimen omaan STST:ssa. Neljännes vastaajista ilmoittivat ammattijärjestökseen Opettajien ammattiliiton OAJ:n ja loput 16% kuuluivat Muusikkojen liittoon, Talentia:an, nimeämättömiin ammattijärjestöihin ja ERTO:n työttömyyskassaan. Työttömyyskassat eivät kuitenkaan ole ammattijärjestöjä.

Ammattijärjetöihin kuuluvat vastaajat kokivat ammattiyhdistyksitä olevan hyötyä oheisen taulukon mukaisesti:

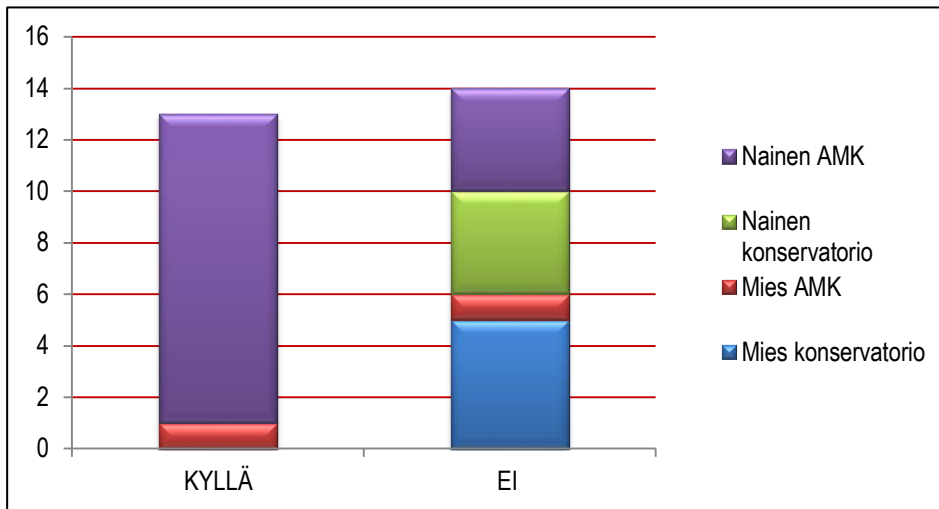
Kuvio 12: Ammattiyhdistysten jäsenyydestä koettu hyöty

Suurin osa vastaajista kokivat ammattiyhdistyksistä olevan hyötyä. Vastaajat kertoivat, että ammattiyhdistyksen hyöty suuntautui lakiasioihin erilaisten työsopimusten laatimisen ja tarkistamisen suhteen sekä tuntipalkan määrittämiseen. Merkittäväksi koettiin myös ansiosidonnainen työttömyyskorvaus silloin, kun tanssialalla ei ole töitä eli pääosin kesäaikana. Ammattiyhdistyksen jäsenyys oli muutamille vastaajille taustatuki toimen harjoittamisessa, vaikka konkreettista apua ei olisi yhdistykseltä vielä tarvinnutkaan. Eräs STST:oon kuuluva tanssinopettaja koki liitosta olevan hyötyä, vaikka sopimukset eivät sellaisenaan täysin istu kansantanssikenttään:

“Kyllä. Olen saanut paljon apua liitosta työsopimusasioissa sekä työehtosopimukseen liittyvissä tulkintatilanteissa. Tämä kuitenkin näyttäytyy työssäni enemmän muiden tanssilajien parissa. Työehtosopimus ei sellaisenaan vastaa aivan kansantanssikentän tarpeita. Liiton työntekijät kuitenkin auttavat paljon juurikin näissä meidän lajiin liittyvissä tulkintatilanteissa.”

Ne vastaajat (neljä), jotka eivät kokeneet liiton jäsenyydestä olleen hyötyä, perustelivat vastaustaan mm. sillä että esimerkiksi STST:n jäsenedut konkretisoituvat parhaiten pääkaupunkiseudulla. Eräs vastaaja koki nimen omaan hankalaksi ammattiliitossa (STST) sen, että kansantanssinopettajilla sopijaosapuolena on pääsääntöisesti yhdistykset, eikä tanssikoulut, joiden kanssa STST on työehtosopimuksen laatinut.

Ammattiyhdistystaustan selvittämisen jälkeen vastaajilta tiedusteltiin mahdollisen lisäavun tarvetta ammatilliselle kentälle. Tähän kysymykseen vastasi 27/29stä. Tulos oli seuraavanlainen:

Kuvio 13: Tarvitaanko kansantanssikentälle lisäapua

Ajatus lisätarpeesta jakautui lähes tasan puoliksi. Ei –vastauksissa useat eivät ymmärtäneet, mitä kysymyksellä haluttiin tietää. Tähän saattoi vaikuttaa kysymyksen sijainti lomakkeessa. Ajatus oli johdatella kysymyksellä kohti mielipidettä siitä, tarvittaisiinko kansantanssinopettajille omaa etujärjestöä vai riittäisikö nykyiset rakenteet kentän tarpeisiin.

Kyllä -vastauksissa tärkeimmäksi lisäavuksi nousi lisäkoulutuksen tarve. Lisäkoulutuksella tarkoitettiin erityisesti seuraavia aiheita:

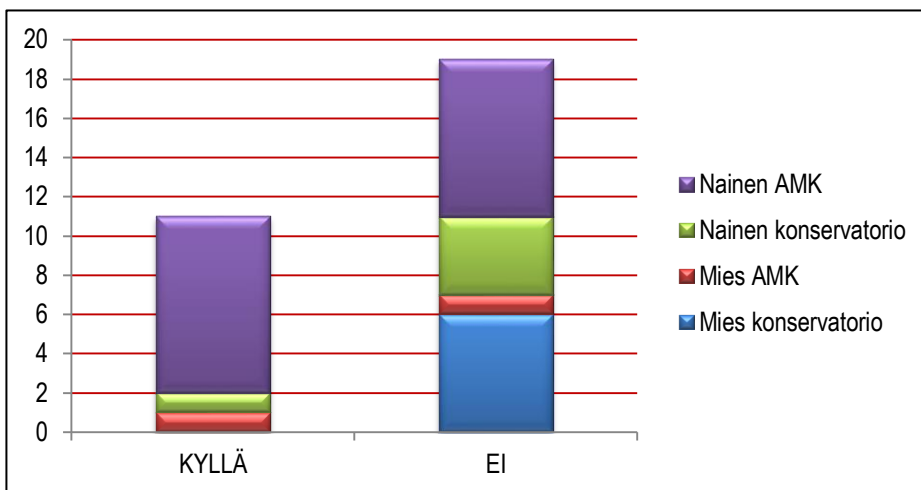
- Ammattilaisille tarkoitettuja kansantanssitunteja, kuten taidetanssilajien opettajille STST tarjoaa.
- Lisäkoulutusta koreografointiin, taitavampien tanssijoiden opettamiseen
- Mahdollisuuksia kouluttautua ja kehittyä kansantanssinopettajana
- Taloushallinnon ja tuotteistamisen osaamista

Merkittävästi kaivattiin lisäapua yhdenvertaisiin käytänteisiin työsopimuksissa, palkkauksissa ja työsopimuksissa sovittuihin työtehtäviin. Kaivattiin avoimuutta, jotta saataisiin palkkaus yhtäläiseksi:

“Yritän siis sanoa, että kaipaisin eritoten jonkilaista yhteistä linjaa näihin, jotta kaikkien ei tarvitsisi keksiä pyörää uudestaan. Tai ainakin avointa tiedonjakoa.”

Usea vastaaja toivoi myös lisäapua yhdistysten eli seurojen hallituksille, jotta hallitukset osaisivat toimia paremmin työnantajina ja tuntisivat velvoitteensa. Muutamasta vastauksesta nousi myös mentoroinnin tarve uusille, valmistuville tanssinopettajille, kuten miten hinnoitella työ tai mitä toimenkuvaan kuuluu ja mitä ei, sekä vertaistuen tarve jo ammattissa pidempään toimineille.

Lisäavun kartoittamisen jälkeen kyselylomakkeessa kysyttiin, tulisiko kansantanssinopettajilla olla oma ammattijärjestö tai -yhdistys. Tähän kysymykseen vastasivat kaikki 29 ammattilaista. Vastaukset jakoutuivat seuraavan kuvan osoittamalla tavalla:

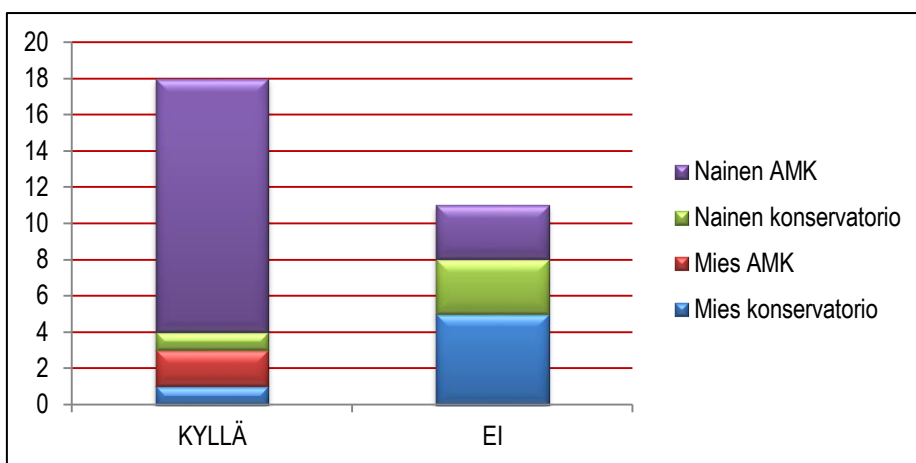
Kuvio 14: Tulisiko kansantanssinopettajilla olla oma ammattijärjestö/-yhdistys

Lähes 2/3:sta (62,07%) tanssinopettajista oli sitä mieltä, että omaa, erityisesti kansantanssinopettajien työn erityispiirteitä ajamaan perustettua yhdistystä ei tarvita. Merkittävää on kuitenkin huomata se, että ne vastaajat, jotka omaa yhdistystä kannattaisivat, ovat yhtä vastaajaa lukuunottamatta valmistuneet ammattikorkeakoulusta. Konservatoriosta valmistuneet eivät yhtä lukuunottamatta kokeneet omaa yhdistystä lainkaan tarpeelliseksi.

Tämän vastauksen yhteydessä kyselylomakkeessa ei ollut avointa kenttää perustella omaa vastaustaan. Yksi vastaajista oli kuitenkin lomakkeen lopussa palannut tähän kysymykseen. Hän oli vastannut kysymykseen KYLLÄ, mutta halusi täsmentää sitä seuraavalla tavalla:

“Olen taipuvainen ajattelemaan, että sen olisi hyvä olla STST:n alajärjestö tai jotenkin kytköksissä siihen. Luulen, että ammattilaiset itse eivät jaksu/ehdi/kykene ylläpitämään omaa järjestöä tai yhdistystä ja sen vuoksi ajattelisin, että STST:n alaisuudessa meillä olisi heidän tietotaito ja tuki käytettävissä.”

Näiden taustatietojen kartoittamisen jälkeen kyselylomakkeessa päästiin tiedustelemaan varsinaisesta työssäjaksamisesta. Suoraan kysymykseen, onko sinulla ollut ongelmia työssäjaksamisessa, vastasivat kaikki 29 kansantanssin ammattilaista seuraavalla tavalla:

Kuvio 15: Onko koskaan ollut ongelmia työssäjaksamisen kanssa

Noin 2/3 vastaajista olivat kokeneet ongelmia työssäjaksamisessa. Kolme vastaajista oli miehiä ja loput 15 naisia. Työssäjaksamisen ongelmat nivoutuivat kaikilla vastaajilla ajanhallinnan ja ansaitsemisen ongelmaan: koska palkkaa saa vain opetustunneista, tulee sovittua liikaa opetuksia. Opetuksien suunnitteluun menee aikaa ja kaikkea ei saa hoidettua niin hyvin kuin haluaisi. Kun opetusryhmiä on paljon, lisääntyy myös muu työ, josta ei palkkaa kuitenkaan makseta. Syntyy kierre, jota on vaikea katkaista.

Tanssinopettajalle on vaikea saada sijaista ja paine mennä töihin sairaana on merkittävä. Jotkut eivät saaneet sairauspoissaoloista palkkaa lainkaan. Lisäksi työn itsenäisyys ja yksinäisyys kuormittavat: olisi helpottavaa keskustella kollegoiden kanssa ja kysyä apua mahdollisiin ongelmiin. Työssäjaksamisen ongelmiksi kerrottiin myös työnantajanpuolen ammattitaidottomuus heidän vapaaehtoisuudesta johtuen: palkoista ja työehdoista saatta joutua taistelemaan. Lisäksi

yhdistystoimijat hoitavat omalla vapaa-ajallaan asioita, jotka ovat tanssinopettajalle työtä. Usein hetki, jolloin työnantajapuoli haluaa asioita hoitaa, saattaa olla tanssinopettajalle työajan ulkopuolella. Vähäisinä vapaahetkinä ei haluaisi puhua työasioita, mutta usein se tuntuu tilanteessa helpommalta.

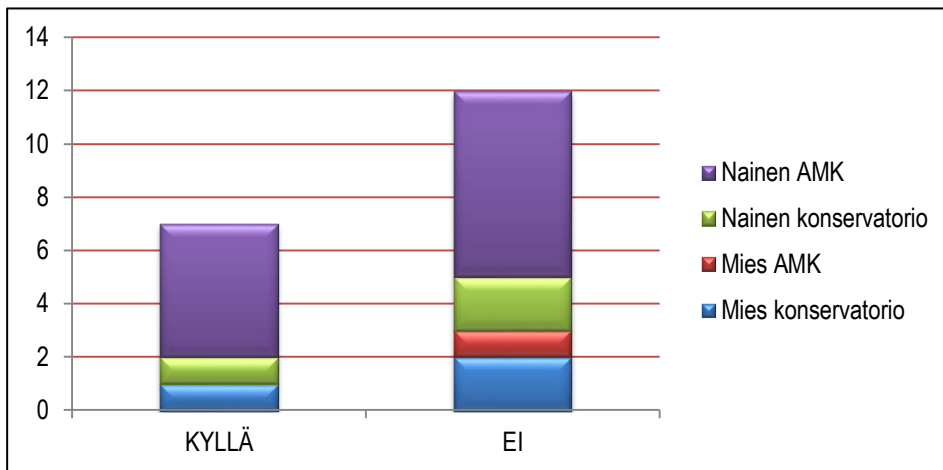
Ne tanssinopettajat, joilla ei ollut ongelmia työssäjaksamisen kanssa, kertoivat epätasaisen työmäärän välillä kuormittavan, mutta ne ajat, kun työrintamalla on rauhallista, palautuminen onnistuu. Yksi heistä kertoi saavansa tukea ja apua työhönsä työnantajana toimivalta yhdistykseltä, jolloin ongelmia työssäjaksamisen kanssa ei ole syntynyt.

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, hakivatko he apua työssäjaksamisen ongelmiin ja minkälaista. Yhdeksän vastaajaa kertoivat saaneensa apua. Kuusi heistä olivat saaneet apua työterveyden kautta ja yksi seurakunnan diakoniatyöntekijältä. Pääosin apu on ollut keskustelua ja sairausvapaata. Yksi vastaaja oli liittynyt freelancer taiteilijoille tarkoitettuun yhdistykseen, koska halusin apua omien työskentelytapojen muuttamiseen. Yhdistys tarjoaa menorointia ja tuotantopalveluja.

Kansantanssinopettajien keskuudessa on melko paljon ongelmia työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin kanssa. Pääsääntöisesti avuksi on riittänyt keskustelu niiden ihmisten kanssa, jotka voivat työn kuormittavuuteen vaikuttaa.

4.5 Kansantanssin ammattilaisten tulevaisuudennäkymät

Työhyvinvoinnin selvittämisen jälkeen kyselylomakkeessa siirryttiin tiedustelemaan tanssinopettajien tulevaisuuden näkymiä alasta. Tulevaisuuden pohdinta aloitettiin tiedustelemalla uskovatko he jäävänsä eläkkeelle tanssinopettajan toimesta. Osa vastaajista olivat jo vaihtaneet alaa, mutta tekivät yhä osittain tanssinopettajan töitä. Kysymykseen vastasi 19 ja tulos oli seuraavanlainen:

Kuvio 16: Uskotko jääväsi eläkkeelle kansantanssinopettajan toimesta

2/3 eli 12 vastaajaa ei uskonut jäävänsä eläkkeelle kansantanssinopettajan toimesta. Neljä (4) vastaajaa kertoi syyksi työaikojen ongelmallisuuden: ilta- ja viikonlopputöitä, eikä viikonloppujen sunnuntaitöistä useinkaan makseta tuplapalkkaa, vaikka kuuluisi. Työsuhteet ovat pätkissä ja kausiluontoisia, jolloin vuosiansiot jäävät pieniksi ja taloudellinen pärjääminen mietityttää. Lisäksi työn yksinäisyys vaikuttivat EI vastaukseen. Kaksi (2) vastaajaa koki eläkeiän olevan varsin kaukainen ajatus ja tässä ajassa harva toimii samassa ammatissa valmistumisestaan eläkkeelle saakka. Muita syitä vastauksissa oli ammatillisen kiinnostuksen herääminen toisiin aloihin.

Seitsemän (7) vastaajaa, jotka kokivat eläkkeelle jäämisen tanssinopettajan toimesta mahdollisena, kokivat alalla olevan paljon mahdollisuuksia, työn miehekkäänä ja sopivan haastavana. He kokivat kansantanssilla menevän hyvin ja että suomalaisuus kiinnostaa ja tulee kiinnostamaan tulevaisuudessakin. Lisäksi he näkivät alan kehittyvän siten, että tanssinopettajana toimiminen on yhä mahdollista, vaikka konkreettinen opettaminen vähenisi:

”Ammattikuva muuttuu iän myötä aktiivisesta tekijyydestä asiantuntijuudeksi ja mahdollisesti tutkimuksen ja kehitystyön parissa toimimiseksi. Kun keho ei pysy mukana työn vaatimassa tahdissa, löytyy toisia kanavia suunnata ammattitaitoa ja vuosien tuomaa näkemystä. Taide- ja opetusaloilla hiljaisen tiedon määrä on valtava. Käsityöaloilla, joihin tanssi mielestäni kuuluu, tätä tietotaitoa on myös velvollisuus jakaa eteenpäin.”

Tämän kysymyksen jälkeen kyselylomakkeessa tiedusteltiin avoimen kysymyksen muodossa vastaajien näkemystä siihen, mihin suuntaan kansantanssinopettajien työtä tulisi kehittää. Tähän vastasi 21 ammattilaista. Vastaukset pystyy kitetyttämään kolmeen pääaihealueeseen:

1) Työnkuva ja arvostus

Kansantanssinopettajien arvostusta tulisi saada nostettua. Tämän hetken suuntaus on siihen, että ammattilaisia palkataan vain tekemään koreografioita, eikä heitä kaivata perusopetukseen. Ammattinimike on kuitenkin opettaja, ei koreografi ja opettajuudelle tulee antaa suurempi painoarvo. Työnkuvaa tulee muuttaa siten, että muuta työtä saadaan myös palkalliseksi, jolloin opettamista ei tarvitse kerätä niin paljon, että opettamisen laatu alkaa kärsiä, kun ei ole aikaa huolella suunnitella ja valmistella tunteja. Tanssinopettajien osaamista tulee hyödyntää paremmin esimerkiksi iltapäiväkerhoihin, päiväkoteihin, kouluihin, tyky-toimintaan, vanhainkoteihin. Näin työaikaa saataisiin osittain siirrettyä pois pelkästä iltatyöstä.

2) Palkkaus

Palkkaus tulee saada paremmaksi, kohti kuukausipalkkaisuutta. Useampi seura voisi palkata yhteisen tanssinopettajan kuukausipalkkaiseksi, jolloin opettajalle voisi antaa myös muita tehtäviä seuroissa: harrasteohjaajien kouluttamista, tapahtumien suunnittelua, markkinointia ja muuta koordinoitua. Tämä toisi turvaa ja mahdollistaisi pysyvyyden alueella. Kansantanssin kattojärjestöt ja seurat tarvitsisivat koulutusta työnantajavollisuuksiin ja siihen, miten tehdä rakenteista sellaiset, että ne mahdollistaisivat ammattilaisuuden kansantanssissa. Yksi vastauksissa mainittu keino on nostaa seurojen jäsenmaksua. Kansantanssista ei olla totuttu maksamaan, minkä vuoksi palkkauksen kanssa on jatkuvasti ongelmia.

3) Työyhteisö ja lisäkoulutus

Valmistuneet tanssinopettajat tarvitsisivat säännöllisesti mahdollisuuksia lisäkoulutukseen tuotteistamisen, tuottamisen, markkinoinnin, koreografioinnin ja oman tanssijuuden saralla. Lisäksi ainakin vastavalmistuneille tulisi tarjota mentorointia ja uravalmennusta. Tanssinopettajan työ on yksinäistä ilman työyhteisöä ja yksinäisyys seuraa vapaa-ajalle, joka on yleensä päiväsaikaan, kun suurin osa ihmisistä on töissä. Iltapainotteista työtä haluttiin vähentää.

"Kansantanssialalle tarvittaisiin alueellisia keskittymiä, jotka voisivat muodostua esim. joidenkin järjestöjen aluetoimistojen yhteyteen. Nämä keskuksat työllistäisivät tanssinopettajan/ -opettajia ja toimisivat heidän työyhteisönään. Näin työyhteisyyttä,

työssä kehittyminen ja jaksaminen sekä vertaistuki olisivat keskiössä yksin puurtamisen ja työn pirstaleisuuden sijaan.”

Kaiken kaikkiaan vastaajat kokivat kuitenkin kansantanssin ammattilaisuuden tärkeäksi kutsumustyöksi ja lajin jatkuvuuden merkitykselliseksi tulevaisuudessakin.

”Kansantanssin vahvuus on nimenomaan sen erityisyys, uniikkisuus ja erilaisuus.”

”Kansantanssinopettajuus on toki kutsumusammatti, mutta ei kai tätä kukaan jaksakaan pelkällä sielunravinnolla tehdä?”

5 POHDINTA

Suomalainen kansantanssin on uniikkia, missään muualla maailmassa ei ole juuri suomalaista kansantanssia. Se on osa meidän kulttuuriperintöä. Kansantanssinopettajien tehtävänä on huolehtia, että laji säilyy ja kehittyy. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa kansantanssinopettajien työnkuvaa ja toimintatapoja. Samalla halusin tietää, miten he kokevat työn tekemisen. Kuormittaako se, tuntuuko se helpolta, voisiko mahdollisiin ongelmiin löytää ratkaisuja? Vastauksista tunnistin samoja ongelmia, joiden kanssa itsekkin taistelisin päätoimisen tanssinopettajuuteni aikana: opetustyön ympärille kasaantuva muu työ, josta kukaan ei maksa palkkaa, työyhteisön puute ja iltapainotteisuus.

Halusin myös tietää, miksi kansantanssin puolella on niin vähän yrittäjyyttä. Se, miksi useimmat kansantanssinopettajat toimivat freelancereina eivätkä yksityisyrittäjinä, johtuu opetustyön kausiluontoisuudesta. Esimerkiksi opetustoimintaa ei ole koulujen kesäloman aikana. Kesäajan useat freelancerit nostavat työttömyyskorvausta. Toiminimiyrittäjänä oikeus työttömyyskorvaukseen poistuu. Yrittäjän tulee siis työllistää itsensä tavalla tai toisella myös kesäkuukausina, joka voi tehdä yrittäjyydestä lähtökohtaisesti tukalan tuntuista. Yksi todellinen syy löytyi myös vastauksista: kansantanssista ei ole totuttu maksamaan, kuin monista muista harrastuksista, jonka vuoksi yrittäjyys saattaisi olla hankalampaa kuin jossain muussa tanssilajissa. Yrittäjän laskuttamat määrät tuntuisivat liian isoilta suhteessa yhdistysten kassavirtaan.

Yhtä kaikki, tulisi siis etsiä tapoja työllistää itsensä myös kesäkuukausina. Tai vastavuoroisesti ansaita opetuskaudella riittävästi, jotta kesäajan voisi lomalla. Koen, että yrittäjänä kansantanssinopettajilla saattaisi kuitenkin olla parempi mahdollisuus vakaampaan ansaintaan, kuin freelancerina. Yrittäjänä työmahdollisuudet lisääntyvät laskutuskäytännön vuoksi yhdistysten ulkopuolelle merkittävästi ja työtä pystyisi siirtämään illoista enemmän päiväsaikana tapahtuvaan työhyvinvointiin, palvelutalojen virkistystoimintaan ja muuhun vastaavaan. Yrittäjänä yhdistyksiä voisi laskuttaa myös siitä muusta työstä, jota tanssinopettajille helposti kasataan. Kyselyn perusteella tanssinopettajat muutamaa poikkeusta lukuunottamatta, koettivat kuitenkin viimeiseen asti välttää yrittäjyyttä. Olisiko tähän yrittäjyys vai freelancer -ongelmaan pehmeämpänä ratkaisuna osuuskuntamuoto? Poistaisiko se työnantajatahon ongelmat ja

puutteet työnantajina? Luovan alan yrittäjyyden koulutusta ja yrittäjyysvalmennusta varmasti tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa yhä enemmän.

Jos yhdistysten käytäntöjä saataisiin muokattua siten, että tanssinopettajat saataisiin kuukausipalkan piiriin, se olisi kyselyn perusteella monelle vastaajalle mieluisampi vaihtoehto, kuin freelance tai yrittäjyys. Vaikka tulotasoon ei pystyisi vaikuttamaan samalla tavalla kuin yrittäjänä, kuukausipalkkaisuus toisi vakautta ja pysyvyyttä toimeentuloon. Tutkimuksessa tuli ilmi, että osa seuroista hoitaa työnantajan velvollisuudet erinomaisesti, mutta valitettavan paljon tanssinopettajat joutuvat neuvottelemaan palkoista ja vaatimaan työnkuvansa selkeyttämistä. Puutteellisesti työnantajan velvollisuuden hoitavat seurat kiihdyttävän tanssinopettajien halukkuutta vaihtaa alaa. Jos vertaa tanssinopettajien työnkuvaa muuhun opetusalaan, joilla on kesäkuukauden kokonaan vapaata opetuksesta, tanssinopettajien opetusmäärät vaatisivat vastaavanlaisen levon. Lisäksi tanssialalla kevääseen ja kesään painottuvat erilaiset näytökset ja festivaalit, joten työtunteja tulee pienessä ajassa monen viikon edestä. Jos tanssinopettaja olisi kuukausipalkkainen, nämä näytösten ja festivaalien tuomat lisätunnit voisi pitää pois ylityövapaina.

Iltapainotteinen työ oli myös usealla vastaajalla kuormittava seikka. Ala tulee olemaan aina ilta- ja viikonlopputöitä, mutta siihen pitäisi löytää muitakin mahdollisuuksia. Tutkimuksessa tuli esiin se, että seurojen tulisi hyödyntää tanssinopettajiaan enemmän tarjoamalla yrityksille työhyvinvointipalveluita, koulujen iltapäiväkerhoja, päiväkotien tanssikasvatusta jne. Näin työaikaa saataisiin osittain siirrettyä pois illoista. Tässä tullaan kuitenkin taas siihen ongelmaan, että seuroilla, jotka toimivat vapaaehtois pohjalla, ei yksinkertaisesti ole resurssia tällaiseen markkinointiin. Se tulisi olla tanssinopettajan tehtävä, mutta kuka maksaa tanssinopettajalle palkan tuotteistamisesta ja markkinoinnista? Yrittäjänä tai kuukausipalkkaisena työntekijänä tämä olisi mahdollisesti helpompaa. Iltapainotteinen työ ryhmiä ohjaten on myös yksinäistä ja työyhteisöä ei useinkaan ole. Koska harva seura on niin iso, että tanssinopettajia olisi useita, voisiko siihen kehittää näin digiaikana valtakunnallista foorumia, joka toisin työyhteisön kaikkien ulottuville? Kerran viikossa tai kahdessa viikossa kokoonnuttaisiin esimerkiksi skypen välityksellä keskustelemaan, pohtimaan ongelmia ja vaihtamaan kuulumisia.

5.1 Tulosten tulkinta

Tutkimuksen demografisia muuttujia oli vastaajien sukupuoli, ikä ja koulutustausta kansantanssista. Kansantanssinopettaja on ammattikuntana vielä melko nuorta jonka vuoksi ikämuuttujalla ei ollut vielä kovin suurta merkitystä vastauksissa. Suurin osa vastaajista olivat ammattikorkeakoulun käyneitä eli nämä vastaajat olivat nuorempia. Vastauksista pystyi löytämään linjauksen siihen, miten vastasivat konservatoriotaustaiset kansantanssinopettajat ja miten vastasivat ammattikorkeakoulusta valmistuneet. Ammattikorkeakoulusta valmistuneet tanssinopettajat olivat huolestuneempia ammattikunnan tulevaisuudesta kuin konservatoriolaiset. Osa syynä oli heidän suurempi vastaajamäärä, mutta myös se, että usea konservatoriotaustainen ei enää työskennellyt päätoimisena tanssinopettajana.

Koulutuksien merkittävin ero on se, että ammattikorkeakoulusta valmistuneet ovat suorittaneet opettajan pedagogisen opintokokonaisuuden. Konservatoriossa pedagoginen oppi tuli opinnoissa sisäänrakennetusti, mitään isompaa erillistä kokonaisuutta ei silloin ollut. Suorittaessani itse opettajan pedagogisia jälkikäteen, omaan kokemukseeni pohjaten uskaltaisinkin väittää, että ammattikorkeakoulusta valmistuneet tanssinopettajat ovat pedagogisesti pätevämpiä. Niin virallisesti kuin epävirallisestikin analysoituna. Tietysti opettajuus on sisäsyntyistä ja monilla on siihen luontainen ote, ilman pätevyystäkään. Kuitenkin laajempi pedagoginen tarkastelu tuo syvyyttä opettamiseen ja oppilaan kohtaamiseen.

Tuotteistaminen mielletään pääsääntöisesti kaupalliselle alalle ja ajatellaan, että opettajat eivät sitä tarvitse. Lähes kukaan vastaajista ei ollut tuotteistanut osaamistaan, ainakaan he eivät olleet kutsuneet sitä tuotteistamiseksi. Tämän kyselyn vastaukset tuotteistamisesta jäivät näin ollen sen verran vaatimattomiksi, että mitään yhtäläistä linjaa ei voi vetää koulutustaustoihin, työvuosiin tai sukupuoleen.

Kuitenkin tänä päivänä monet kouluttajat tarjoavat nimen omaan tuotteistettuja koulutuspaketteja. Aineettoman palvelun tuotteistaminen on oman työn ja osaamisen paketoitua, sen opetteleminen ja osaaminen on ammattikunnalle jälleen askel eteenpäin. Ne tanssinopettajat, joilla oli joku (pääosin FolkJam) tuotteistettu ryhmäliikuntalicenssi, kokivat siitä olevan hyötyä ja tuotteen tuovan uusia työllistymisen mahdollisuuksia. Jäinkin pohtimaan, koetaanko tuotteistaminen niin yrittäjämäiseksi, että jos ei haluta olla yrittäjiä, ei myöskään tuotteisteta. Kuitenkin esimerkiksi, jos tanssinopettaja työskentelee freelancerina, valmiiksi tuotteistetut oman osaamisen paketit

helpottavat työnantajatahona toimivia seuroja miettimään budjettia, jota opettajan palkkaaminen vaatii. Oman opetuskokonaisuuksien tuotteistuspakettiin voisi sitten lisätä myös sitä muun työn osuutta, jolloin siitäkin saisi palkkion. Lisäksi se helpottaa seuroja esimerkiksi markkinoimaan opettajan osaamista oman seuran ulkopuolelle, jolloin seuran liikevaihto saadaan kasvamaan. Näin olemme lähempänä kuukausipalkkaista opettajaa, koska taloustilanne saattaisi sen mahdollistaa.

Työhyvinvointi oli tutkimuksessa aihepiiri, jossa löytyi eniten eri suuntauksia koulutustaustaan ja sukupuoleen. Useimmat ammattilaiset kuuluivat ammattiyhdistykseen, jolloin heillä oli työhyvinvointia lisäävä liiton tuki erilaisiin työssä vastaantuleviin ongelmiin. Tähän aihepiiriin ei merkittävisä eroavaisuuksia pystynyt tekemään.

Ne tanssinopettajat, jotka vastasivat kohdanneensa ongelmia työssäjaksamisen kanssa, olivat ammattikorkeakoulusta valmistuneita. Konservatorio koulutuksen saaneet taas eivät pääsääntöisesti kokeneet ongelmia työssäjaksamisen kanssa. AMK koulutuksen saaneita vastaajissa oli enemmän kuin konservatoriolaisia, joka on yksi selittävä tekijä tuloksille. Silti ero on niin merkittävä, että jonkinlainen tulkinta tulee tehdä koulutustaustaan perustuen: onko ammattikorkeakoulusta valmistuneilla odotuksen ammatissa toimimisesta ja vaatimukset työn tekemisen mahdollisuudesta korkeammalla kuin konservatoriosta valmistuneilla? Yksi selitys lienee se, että pidempään alalla toimineet tanssinopettajat ovat ratkaisseet työssäjaksamisen ongelmaa siirtymällä opettamisesta muihin tehtäviin, kuten pelkästään koreografointiin tai tanssimiseen.

Ne tanssinopettajat, jotka olivat hakeneet apua työssäjaksamisen ongelmiin, olivat saaneet pääosin keskusteluapua ja siitä koettiin olleen hyötyä. Tässä tulemme seuraavaan tulkintaan: tanssinopettajien yksinäinen työ ilman työyhteisöä on merkittävä osasyllinen työssäjaksamisen ongelmiin. He eivät välttämättä kohtaa edes päivittäin ketään työyhteisön jäsentä (työnantaja seuran hallituksen jäseniä tmv. toimijoita), jonka kanssa voisi ajatuksia vaihtaa.

Lisäksi erityisesti juuri kansantanssinopettajille suunnatun lisäkoulutuksen puute mainittiin yhdeksi ongelmaksi työssäjaksamisessa. Tähän tulisi mahdollisesti Oulun ammattikorkeakoulun vastata tarjoamalla lyhytkestoista lisäkoulutusta esimerkiksi tässäkin opinnäytetyössä nouseisiin aiheisiin, kuten tuotteistaminen tai markkinointi. Kaivattiin myös tanssitekniestä lisäkoulutusta omaan tanssimiseen sekä opetettavaan materiaaliin. Suomen Nuorisoseurat

järjestävät erilaisia koulutuskokonaisuuksia, mutta näihin on myös harrastekentälle vapaa pääsy ja näin ollen koulutukseen osallistujat eivät ole kansantanssin ammattilaisia. Ammattilaisten kaipaama vertaistuki ei toteudu.

Kansantanssinopettajien tulevaisuudennäkymänä vastaajilta tiedusteltiin heidän ajatusta siitä, jäävätkö he eläkkeelle ammatissa. Suurin osa näki, että ei tule jäämään ammatista eläkkeelle, heistä osa oli jo vaihtaneet alaa. Tämä vastaus ei kuitenkaan ole ammattikunnalle ja lajille niin synkkä kuin voisi ajatella. Tänä päivänä tuskin kukaan jää eläkkeelle siinä ammatista tai toimesta, josta ensimmäisen koulutuksensa saavat. Laaja ja monipuolinen koulutus mahdollistaa erilaisten töiden tekemisen. Toisaalta juuri tämä tulisi yhdistysten ottaa huomioon palkatessaan tanssinopettajan: tanssinopettajat osaavat tehdä paljon muutakin työtä kuin vain opettaa, joka omalta osaltaan veisi yhdistystä eteenpäin.

Kuitenkin kyselyn tuloksista nostettiin useammassakin vastauksessa esiin se, että tanssin opettamisen pitäisi saada ammattilaisten palkkaamisen tärkeimmäksi syyksi. Kansantanssin ammattilaisten palkkaaminen on painottunut liiaksi erilaisten koreografioiden laatimiseksi ja se, miten ryhmät pärjäävät näillä koreografioilla valtakunnallisissa katselmuksissa (Tanssimylly, Tanssiralli), määrittelee tanssinopettajan pätevyyden. Kilpailulliset meriitit ovat syrjäyttäneet tanssikasvatuksen ja tanssin kautta kasvamisen. Sama trendi on nähtävissä muissakin lajeissa. Esimerkiksi show- ja katutanssilajeissa erilaiset kilpailut, jossa tanssijat laitetaan paremmuusjärjestykseen, kasvattavat vuosi vuodelta suosiotaan. Kilpailut osaltaan väheksyvät yksittäisen tanssijan kasvutarinaa, jos taidot eivät riitä kilpailuissa pärjäämiseen. Toistaiseksi kansantanssissa on tiukasti pyritty käyttämään katselmus –sanaa kilpailun sijaan ja konkreettista paremmuusjärjestystä ei tehdä. Kuitenkin sarjoittaminen taitotasoryhmiin tuo kilpailun tähänkin lajiin. Tanssinopettaja, jonka vahvuus on nimen omaan opettamisessa, saattaa kokea koreografisessa kilpailussa pärjäämisen todella kuormittavaksi ja omaa arvoa alentavaksi.

Kyselyssä nousi vahvasti esiin myös työhönsä ja urapolkujen suunnittelun tarve. Näistä seikoista mainistivat niin konservatoriosta kuin ammattikorkeakoulusta valmistuneet. Valmistumisen jälkeen kansantanssinopettajien työ on yksinäistä, kuten useaan otteeseen on jo todettu. Jos katsotaan yrittäjämaailmaa, yksityisyrittäjille on tarjolla jatkuvasti neuvontaa ja sparrausta, jotta yritys saataisiin yhä paremmaksi ja yrittäjän työ yhä mielekkäämmäksi. Mitään tällaista foorumia ei freelancertaitelijoille tai –opettajille kansantanssialalla kuitenkaan löydy.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten ja väitteiden luotettavuutta: johtuuko tutkimustulos vain sattumasta vai kyetäänkö tulokset riippumattomasti toistamaan? (Hiltunen 2009, 11, viitattu 29.4.2018.) Tämän tutkimuksen reabiliteetti eli luotettavuus on hyvä. Tutkimustulokset eivät olleet sattumanvaraisia eivätkä sattuman aiheuttamia. Jos tekisin kyselyn nyt uudelleen, vastaukset pysyisivät pääsääntöisesti varmasti samoina. Kyselyssä oli kuitenkin yksi kysymys, joka ei ollut yksiselitteinen: kysymys, jossa tiedusteltiin lisäavun tarvetta kentälle, kaikki vastaajat eivät olleet kysymystä mielestään ymmärtäneet. Kuitenkin vastaukset olivat sellaisia, joita kysymyksellä tavoiteltiin, joten reabilitettiin toteutui siinäkin. Jos kyselyn joutuisi toistamaan, kysymys olisi syytä muotoilla uudelleen.

Validiteetti on hyvä silloin, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat (Hiltunen 2009, 3, viitattu 29.4.2018). Tämän tutkimuksen validiteetti eli pätevyys on niin ikään hyvä. Vastaajat olivat oikea kohderyhmä vastaamaan tutkimusongelmiin. Vastaajien vastausten perusteella he ymmärsivät kysymyksen ja vastasivat niihin oikein. Sen sijaan validiteettia niiden vastaajien kohdalla, jotka eivät olleen mahdollisesti koskaan tai pitkään aikaan toimineet päätoimisina tanssinopettajina ei saavutettu hyvin. Olisi pitänyt pohtia sellaisia kysymyksiä, joilla selvittäisi sitä, miksi he olivat heti valmistumisen jälkeen päättäneet työllistyä ihan eri aloille. Olisi ollut myös mielenkiintoista tietää, kokivatko he tanssinopettajan koulutuksen suppeana vai monipuolisena mahdollistajana työskennellessään eri alalla.

5.3 Oman työskentelyn reflektointi

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut kiinnostavaa. Alkuperäinen aihe oli varsin kaukana tästä lopullisesta aiheesta. Alkuperäiseen aiheeseen tarttuminen tuntui kuitenkin työläältä, eikä se tuntunut riittävän merkitykselliseltä. Lopulta alkuperäisen aiheen ympärille muotoutui käsitekartta ja käsitekarttaa tulkitsemalla tämän tutkimuksen aihepiiri.

Ongelmallisinta ajankäytön suhteen on ollut se, että työhön on helposti uppoutunut ja näin ollen on pitänyt löytää riittävästi aikaa tehdä sitä. Aihealue oli itselle tuttu ja tärkeä. Tästä johtuen työn aloittaminen ei tuntunut vaikealta. Ainoastaan tutkimusongelman määrittäminen tieteen sanoin

tuotti alusta alkanen ongelmia. Työn kolmeen tärkeimpään aihealueeseen: työhyvinvointi, tuotteistaminen ja luovan alan yrittäjyys, löytyi paljon hyvää kirjallisuutta. Kaikista teoksista ei ollut apua juuri tähän työhön, mutta niidenkin kirjojen tutkiminen toi uusia ajatuksia.

Kyselyn tulosten analysoinnin aloittaminen tuntui pelottavalta. Vastaukset olivat niin mielenkiintoisia, että olin epävarma, osaanko analysoida ne oikein. Toisekseen piti koko ajan varoa, että en sotkisi omia kokemuksiani tulosten analysointiin. Kuten aiemmissakin opinnäytetöissä, analysoinnin kohdalla konkerisoituu tutkimusmenetelmien opintojakson merkitys.

Kaikessa työskentelyssä on varmasti aina parantamisen varaa. Minulla oli mielestäni hyvin aikaa tämän lopputyön tekemiseen ja pysyin aikataulussa melko hyvin. Kuten aina kaikessa tekemisessä, aikataulu alkaa konkretisoitua vasta sitten, kun sitä on jäljellä enää vähän. Omassa työnkuvassa tapahtuneet muutokset sotkivat aikataulua jonkin verran, koska jouduin ohjaamaan energiaa uuden omaksumiseen. Välillä varsin selkeät ohjeet ja ajatukset opinnäytetyön seuraavasta vaiheesta ehtivät unohtua, kun työtä pääsi jatkamaan.

Kansantanssin ilmiöiden tutkiminen oli mielenkiintoista varsinkin nyt, kun toimenkuvaan on saanut vähän etäisyyttä. Kentällä työskennellessä on liian lähellä ongelmakohtia, eikä pysty puolueettomasti niitä analysoimaan. Tätäkin työtä tehdessä piti itseä aina muistuttaa puolueettomuudesta. En kuitenkaan kokenut tutkimuksen tekemistä missään kohtaa ikävän työlääksi vaan mielenkiintoiseksi ja työlääksi: tällaisen työn tekeminen siten kun haluaisi, vaatisi vapaata ansiotyöstä. Käytin muutaman ylityövapaapäivän työn kirjoittamiseen ja silloin sai aina merkittävästi aikaiseksi.

Tutkinnon tekeminen työohella kuulostaa omiinkin korviin aina lähtökohtaisesti hurjalta ja jopa uhkarohkealta. Onneksi ammattikorkeakoulujen monimuoto-opetukset kehittyvät koko ajan paremmiksi ja opiskelu työohella tekee opiskelusta mielekkäämpää, kun opitun asian kykenee heti siirtämään käytäntöön.

6 PÄÄTELMÄT

Mitä voimme tämän tutkimuksen jälkeen päätellä kansantanssinopettajien työnkuvasta ja ansaintalogiikasta? Mihin suuntaan ammattikenttää tulisi ohjata ja kuka sen tekee?

Onkohan olemassa mitään harrastuskenttää, joka olisi harrastajilleen yhtä edullinen kuin kansantanssi, mutta jonka piirissä olisi yhtä korkeasti koulutettuja ammattilaisia? Tämän opinnäytetyön päätelmänä kansantanssin ammattilaisten työkenttä vaatii asenteen muutosta. Kansantanssista annetaan valtion hyväksymää taiteen perusopetusta, olisiko tanssinopettajien etu, jos laji siirtyisi taidetanssikoulujen alaisuuteen? Tanssikouluilla on pitkät perinteet ammattiopettajien palkkaamisesta.

Ennen kuin ollaan sellaisessa rakenteellisessa muutoksessa, nopeampi tapa vaikuttaa tanssinopettajien työnkuvan parannuksiin on tanssinopettajien omissa käsissä. Ehdottomasti työnantajana toimivia yhdistyksiä tulee viipymättä kouluttaa rooliinsa, mutta koska sellaisen kouluttamisen järjestäminen ei oletettavasti ole tanssinopettajien tehtävä, heidän tulee itse ryhtyä omalta osaltaan parantamaan työnkuvaansa. Avoimuus, verkostoituminen ja käytänteiden vaihto on siinä ensimmäinen askel. Olisi merkittävää, jos ne tanssinopettajat, jotka eivät ole kuukausipalkkaisia, siirtyisivät yksintekemisestä kohti osuuskuntia. Näin palkkaukseen sekä palkkioihin saataisiin yhdenmukaisuutta ja samalla tanssinopettajille työyhteisöä.

Tulevaisuudessa tulee tarjota koulutuksia aineettomien palveluiden tuotteistamisesta ja luovan alan yrittäjyydestä. Vaikka uusilla tanssinopettajilla on yrittäjyysopintoja opiskelujen aikana, luovan alan yrittäjyyteen erikoistuvia koulutuksia pitäisi olla tarjolla valmistumisen jälkeenkin. Opiskelujen aikana on varsin vaikeaa hahmottaa, millaista konkreettinen työskenteleminen kansantanssinopettajana tulee olemaan tai tietämään mahdollisia sudenkuoppia, joita tulisi välttää.

LÄHTEET

Elinkeinoelämän Keskusliitto 2017, viitattu 21.3.2018

https://ek.fi/dokumentit/palkkatiedusteluun_vastaaminen/kuukausipalkkaiset/02_Vapaan_sivistystyon_oppilaitokset.pdf

FolkJam, viitattu 26.2.2018

<http://www.folkjam.fi/folkjam/>

Folklore Suomi Finland, 2016. Viitattu 18.3.2018

<http://folkloresuomifinland.fi/uncategorized/63/>

Harni, E. ja Pyykkönen, M. 2017. Vastuullinen, omatoiminen ja innovatiivinen – 2000-luvun ihannekansalaisella on yrittäjän elämänasenne. Artikkelit kirjassa Nuutinen Veera (toim.): Uusi työväki – työ ja yrittäjyys prekarisoituvan palkkatyön yhteiskunnassa. Helsinki: Into Kustannus.

Heikkinen, S. 2011: Tuotteistaminen, Mikkelin ammattikorkeakoulun tuotteistamisen kurssin luento-powerpoint –sivut: Mikkelin.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2000: Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hiltunen, L. 2009: Graduryhmä 2009. Jyväskylän yliopisto, viitattu 29.4.2018

http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Jyväskylän yliopisto: KOPPA 2015, viitattu 30.4.2018

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus, KEK: viitattu 8.4.2018

<https://www.kansanmusiikkikansantanssi.fi/>

Keskinen, S.1999. Hyvinvointi opetustyössä: Opetustyössä jaksamisen keinoja. Kuntayhtymä, palveluryhmä, työturvallisuuskeskus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Kielijelppi – jelppiä akateemiseen viestintään 2004-2010, viitattu 24.3.2018

<http://kielijelppi.virtamieli.fi/kirjoitusviestinta/teksti-saa-muodon>

Koivisto, K. 2011. Tunnista ja torju työuupumus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Korja, M. 2012. Haastateltu 15.3.2012. FolkJam – tuotteen sisällöntuottaja, Oulun ammattikorkeakoulu.

Lavis, viitattu 26.2.2018

<http://www.lavis.fi/>

Lehtonen M. H., Järvi K., Martinsuo M., Tuominen T., Valtanen J. 2015: Palvelujen tuotteistamisen käsikirja – osallistavia menetelmiä palvelujen kehittämiseen. Aalto-yliopiston julkaisusarja, TIEDE & TEKNOLOGIA 5/2015, viitattu 19.1.2018

<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/16523>

Löytönen, T., 2004: Keskusteluja tanssi-instituutioiden arjesta. Väitöskirja, Teatterikorkeakoulu, tanssin ja teatteripedagogiikan laitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Metropolia ammattikorkeakoulu: *Vyyhti - verkostot, yrittäjyysosaaminen ja yhteistoiminnallisuus luovilla aloilla* –hanke, viitattu 24.3.2018

<http://vyyhti.metropolia.fi/>

Opetus- ja Kulttuuriministeriö, viitattu 24.3.2018

<http://minedu.fi/taiteen-ja-kulttuurin-alat>

Otala, L. 2003: Hyvinvointia työpaikalle – tulosta toimintaan. Juva: WSOY.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n, Suomen Tanssioppilaitosten Liitto, STOPP ry:n ja Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry:n välinen Tanssinopettajien työehtosopimus 1.5.2012-31.3.2016

Parantainen, J. 2012: Tuotteistamisen perusteet – tuotteista palvelusi, tuplaa katteesi. Tuotteistajan pikaopas vol.1. Helsinki: Ediste Oy.

Perheentupa, A, ja T.: Kansantanssi ja media. Tanhuviesti 3/2016. Viitattu 8.4. 2018
<https://issuu.com/tanhuviesti/docs/tanhuviesti-3>

Ruusuvuori, J., Nikander, P. ja Hyvärinen, M. 2010 (toim.): Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.

Suomen Nuorisoseurat ry, 2016. Viitattu 18.3. ja 26.3.2018
<https://nuorisoseurat.fi/jarjesto/organisaatio/#osaamiskeskukset>
<https://nuorisoseurat.fi/toiminta/tempoa-tenaviin/>

Tanssinopettajien työehtosopimus 1.5.2012-31.3.2016, viitattu 20.3.2018
<https://www.finlex.fi/data/tes/4983/stes4983-PT73Tanssinop1205.pdf>

Tanssin tiedotuskeskus, viitattu 10.2.2018.
www.danceinfo.fi
<https://www.danceinfo.fi/ilmoitustaulu/folkvirtaa-ohjaajakoulutus-jyvaskylassa-tammikuussa-2017>

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden Liitto TeMe, Suomen Tanssi- ja Sirkustaitelijat STST, viitattu 20.3.2018
<https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2017/09/tansopepalkat.pdf>

Tilastokeskus, viitattu 30.4.2018
<https://tilastokeskus.fi/meta/kas/yritikm.html>

Varto, J. 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Virtuaaliammattikorkeakoulu: Elan Vital. Viitattu 5.4.2018
http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf

Virtuaaliammattikorkeakoulu: Ylemmän AMK -tutkinon metodifoorumi. Viitattu 5.4.2018
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289345955/1194290010211.html>

Weckström E. (toim.)2008. Tempo Tenaviin® -materiaalipaketti ohjaajille. Kaleva Nuorten Liitto ry: Satakunnan Painotuote Oy.

KYSELYLOMAKE KANSANTANSSINOPETTAJILLE

Kansantanssinopettajien työnkuva on erkanevainen kilpa- tai taidetanssilajien opettajista. Kansantanssinopettajat toimivat pääsääntöisesti freelancereina yrittämisen tai kuukausipalkan sijaan. Tutkimus, johon tämä kysely on liitännäinen, selvittää kansantanssinopettajien ansaintalogiikan muodostumista, työssä jaksamista ja työnkuvan tarpeita, jotta tanssinopettajat pystyisivät toimimaan työssään pidempään.

Kiitos käyttämästäsi ajasta kyselyyn vastaamiseksi!

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

2. Ikä

3. Koulutus

- Tanssinopettaja (konservatorio)
- Tanssinopettaja (AMK)
- Muu tanssialan koulutus

4. Jos vastasit kysymykseen 3 "muu tanssialan koulutus", mikä?

5. Työkokemus vuosina kansantanssin parissa päätoimisena Kerro myös päätoiminen työnkuva (opetus/ koreografiointi/ tanssija)

6. Mikä on/ oli työskentelymuotosi kansantanssinopettajana? (freelancer, yrittäjä, kuukausipalkkainen, joku muu muoto) Kerro lyhyesti, miksi?

KANSANTANSSIN TUOTTEISTAMINEN

7. Oletko hankkinut lisenssoitujen ryhmäliikuntatuntien ohjaajaoikeuksia (FolkJam, Folkvirtaa, Lavis, tjms.)? Jos kyllä, mitkä oikeudet sinulla on?

8. Onko lisensseistä ollut työnkuvaasi hyötyä ja miten?

9. Oletko tuotteistanut omaa osaamistasi? Esimerkiksi hinnoitellut opetus/koreografointikonaisuuksia tms. Kerro lisäksi tuotepaketeistasi tai vastaavista.

TYÖHYVINVOINTI

10. Kuulutko johonkin ammattijärjestöön?

- Kyllä
- Ei

11. Jos vastasit kuuluvasi ammattijärjestöön, mihin?

12. Koetko jäsenyydestä olleen sinulle hyötyä? Miten?

13. Kaipaako lisäapua ammatilliselle kentälle?

- Kyllä
- Ei

14. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, millaista apua kaipaat?

15. Tulisiko kansantanssinopettajilla olla oma ammattijärjestö tai -yhdistys?

- Kyllä
- Ei

16. Onko sinulla ollut ongelmia työssäjaksamisessa?

17. Kerro, mitkä asiat ovat merkittäviä tai syynä edelliseen vastaukseen?

18. Jos vastasit **kyllä** kysymykseen 15, haitko ja saitko apua työssäjaksamiseen? Kerro lyhyesti millaista.

KANSANTANSSINOPETTAJIEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

19. Jos toimit tänäpäivänä kansantanssinopettajana, uskotko jääväsi eläkkeelle tästä toimestas?

- Kyllä
- Ei

20. Perustele äskeistä vastausta:

21. Mihin suuntaan kansantanssinopettajien työtä tulisi kehittää?

Milla Korjan ja Anssi Kirkonpellon haastattelun runko 15.3.2012**HAASTATTELUPOHJA TUOTTEESTA FolkJam®**

Tämä kysely sisältää varsinaisten kysymysten lisäksi paljon asiasanoja, joihin toivoisin vastauksia FolkJam®:in kehittymisen vaiheista. Vastaa niihin, joihin osaat: kysyn tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä!

Miten syntyi tuote nimeltään FolkJam?

1. Suunnitteluvaihe
 - Osa toimintamalleista erottuu joukosta
 - Palvelu alkaa hahmottua
 - Perinteen sisällyttäminen
2. Markkinointimateriaali
 - Toimitussisältä vakiintuu
 - Palvelu alkaa monistua perimätietona
 - Miten markkinoidaan perinnettä?
3. Hinnoittelu
4. Sopimukset
 - Palvelu muuttuu jälleenmyytäväksi
5. Graafinen ilme
 - Kuinka kansanperinne otettiin huomioon?

Onko tuotteessa ilmennyt heikkouksia?

Miten heikkouksia on lähdetty parantamaan?

Mitkä ovat FolkJamin vahvuudet?

Miten niitä on pyritty entisestään vahvistamaan?

Mihin suuntaan näet FolkJamin seuraavaksi kehittyvän

Vapaa sana, mitä muuta haluat kertoa FolkJamista?